

รายงานวิจัย

เรื่อง การเผยตัวตนและการก้าวผ่านวัฒนธรรมแบบจารีตในสังคมจีนโพ้นทะเล

ผ่านภาพยนตร์เรื่อง Saving Face

โดย

นางสาวนันท์นภัส ตั้งทิษะรักษ์

รหัสนักศึกษา 05540550

เสนอ

อาจารย์สรเสริญ สันติชญาวงศ์

รายงานนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษารายวิชา 450109 การศึกษาเอกเทศ

สาขาเอเชียศึกษา คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

ภาคการศึกษาปลาย ปีการศึกษา 2557

ชื่อเรื่อง	การเผยตัวตนและการก้าวผ่านวัฒนธรรมแบบจารีตในสังคมจีนโพ้นทะเล ผ่านภาพยนตร์เรื่อง Saving Face
ชื่อผู้วิจัย	นางสาวนันท์นภัส ตั้งทิษะรักษ์
อาจารย์ที่ปรึกษา	ผู้ช่วยศาสตราจารย์สรรเสริญสันติชญะวงศ์
สาขาวิชา	เอเชียศึกษา คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์
ปีการศึกษา	2557

บทคัดย่อ

บทความวิจัยเรื่องการเผยตัวตนและการก้าวผ่านวัฒนธรรมแบบจารีตในสังคมจีนโพ้นทะเลในภาพยนตร์เรื่อง Saving Face มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึง การก้าวผ่านกรอบของจารีตดั้งเดิมของคนจีนโพ้นทะเล ซึ่งในภาพยนตร์แสดงให้เห็นถึง แบบแผนจารีตที่มีต่อทัศนะทางเพศ แนวคิดที่มีต่อเพศทางเลือกและแบบแผนประเพณีที่นำมาสู่ข้อขัดแย้งสำหรับการเปลี่ยนแปลงในสังคมสมัยใหม่ จากการศึกษาผ่านภาพยนตร์แสดงให้เห็นว่า ทัศนะของชาวจีนโพ้นทะเลมีต่อจารีตประเพณีเดิม เน้นไปในลักษณะโดยกลุ่มคนสามรุ่น คือ การคงรักษาจารีตไว้อย่างเคร่งครัด การยอมรับการเปลี่ยนแปลงบางส่วน และการเปลี่ยนแปลงที่ฝืนจารีตโดยตรง ทั้งสามลักษณะเป็นพัฒนาการที่แสดงถึงการก้าวข้ามจารีตที่ฝังแน่นในสำนึกของชาวจีน อย่างไรก็ตาม ภาพยนตร์ปรากฏถึงความไม่เท่าเทียมระหว่างเพศชายและเพศหญิง รวมไปถึงการมีอยู่ของเพศทางเลือกในสังคมจีน ที่ไม่สามารถเปิดเผยตนเองได้ แต่เมื่อการยึดถือแบบแผนดั้งเดิมอย่างเคร่งครัด เริ่มผ่อนคลายลง ทำให้เพศหญิงและเพศชายเริ่มใกล้ชิดเคียงกันมากขึ้น ในขณะที่พื้นที่ยื่นของเพศทางเลือกก็เริ่มเปิดกว้างขึ้นเช่นเดียวกัน

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยเล่มนี้จะเกิดขึ้น ไม่ได้หากปราศจากรายวิชา 450109 การศึกษาเอกเทศ และคงจะไม่ประสบความสำเร็จหากขาดผู้ให้คำปรึกษา ขอขอบคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์สรเสริญ สันติธนะวงศ์ ที่สละเวลาอันมีค่า ให้กับการดูแลกับรายงานวิจัยเล่มนี้ และขอขอบคุณ ที่คอยแบ่งปันเรื่องราว ประสบการณ์ต่างๆ ให้กับผู้วิจัย ซึ่งผู้วิจัยเชื่อว่า ทุกเรื่องราวอัน “มีค่า” ที่ถ่ายทอดสู่กันฟังนั้น จะกลายเป็นประสบการณ์ทำให้ผู้วิจัยเติบโตขึ้น และสุดท้ายนี้ ขอขอบคุณอาจารย์อย่างสูงที่คอย แนะนำสิ่งดีๆ ให้กับศิษย์คนนี้

คนแรกที่จะยินดีกับความสำเร็จของเรา คงหนีไม่พ้น ครอบครัว ขอขอบคุณ ครอบครัวที่เป็นตัวแปรหนึ่งที่ทำให้งานนี้ประสบความสำเร็จอย่างลุล่วง ขอขอบคุณสมาชิกในครอบครัวทุกๆ คนที่คอยเป็นกำลังใจ และเป็นพลังให้กัน ผู้วิจัยหวังว่า เมื่องานนี้สำเร็จลุล่วงดีแล้ว งานนี้จะกลายเป็นอีกหนึ่งความภาคภูมิใจที่มอบให้กับครอบครัว

นันทันภัส ตั้งจิฑะรักษ์

พฤษภาคม 2558

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	ก
กิตติกรรมประกาศ	ข
สารบัญ	ค
บทที่ 1 บทนำ	
ความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์	3
ประโยชน์ที่จะได้รับ	4
ขอบเขตการศึกษาและวิธีการศึกษา	4
บทที่ 2 ทบทวนวรรณกรรม	
สถานะภาพและบทบาทของภาพยนตร์ที่มีต่อสังคม	5
ชาวจีนโพ้นทะเล	6
แนวคิดของชาวจีนแบบจารีตนิยม	
ทรศนะในเรื่องเพศของลัทธิเต๋าและลัทธิขงจื้อ	7
ความเชื่อของชาวจีนเรื่องความกตัญญูต่อบิดามารดา	8
ธรรมเนียมการร้องไห้หน้าศพ	9
แนวคิดสตรีนิยม	
ความหมายของสตรีนิยม	9
พัฒนาการและขบวนการความเคลื่อนไหวของแนวคิดสตรีนิยม	10
สตรีนิยมสายเสรีนิยม (Liberal Feminism)	11
ความหมายของการเปลี่ยนแปลงทางสังคม	12
แนวคิดเรื่องอัตลักษณ์ทางเพศ	13
แนวคิดเรื่องเพศสภาวะและเพศวิถี	14

บทที่ 3 แบบแผนประเพณีและจารีตของวัฒนธรรมจีนในภาพยนตร์เรื่อง Saving Face

ความเชื่อดั้งเดิมของชาวจีนโพ้นทะเล

สังคัมและการอยู่ร่วมกัน	17
การศึกษาและหน้าที่การงาน	18
ความกตัญญู	18
การเชื่อฟังบุพพการีและการเลือกคู่ครอง	20
สังคัมชายเป็นใหญ่	20

บทที่ 4 การก้าวผ่านความเชื่อแบบดั้งเดิมของชาวจีนในดินแดนเสรี

การก้าวผ่านความเชื่อเรื่องการศึกษาและการประกอบอาชีพ	22
การก้าวผ่านค่านิยมเรื่องรสนิยทางเพศ	24
การก้าวผ่านความเชื่อเรื่องการเลือกคู่ครอง	25

บทที่ 5 สรุปผลการศึกษา

บรรณานุกรม	28
------------	----

บทที่ 1

บทนำ

1.ความสำคัญของปัญหา

ในปัจจุบัน สังคมโลกเริ่มขยายขอบข่ายเปิดพื้นที่ทางความคิดมากขึ้น คนในสังคมได้มีโอกาสเข้าไปจับจองพื้นที่ว่างๆเหล่านั้น และรวมตัวกันเพื่อแบ่งปันเรื่องราวความคิด ทรรศนคติ รวมไปถึงค่านิยมต่างๆ โดยเฉพาะค่านิยมเรื่องเพศทางเลือกที่ “คูเหมือน” จะเป็นที่ยอมรับมากขึ้นในหลายๆ สังคมในบางรัฐของสหรัฐอเมริกาเริ่มและมีการออกกฎหมายรวมไปถึงมีการบังคับใช้ที่อนุญาตให้เพศเดียวกันสามารถแต่งงานกันได้ ขณะเดียวกันบางสังคมก็ยังมีท่าทีที่ชัดเจนในการปฏิเสธ “การมีอยู่ของเพศทางเลือก” เนื่องด้วยวิถีคิดชุดเดิมยังคงมีอิทธิพลต่อสังคมนั้นๆ โดยเฉพาะสังคมจีนได้รับการอิทธิพลทางความคิดที่ยังรากลึกอย่างยาวนานผ่านคำสอนของลัทธิขงจื้อที่เปรียบเสมือนศาสนาหลักของจีนได้กล่าวไว้ว่า “ธรรมชาติล้วนสร้างสิ่งต่างๆมาคู่กันแต่การมีอยู่ของผู้ที่มีพฤติกรรมรักเพศเดียวกัน เป็นสิ่งที่ขัดกับคำสอนของลัทธิขงจื้อ จึงทำให้คนกลุ่มนี้เป็นที่รังเกียจของคนในสังคมและได้รับการดูถูกจากสังคมเป็นอย่างมากแม้ว่าในช่วงหลังชาวจีนจะเริ่มรับเอาวัฒนธรรมของสากลเข้ามามากขึ้นซึ่งก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงต่างๆขึ้นมากมายจึงทำให้โดยผิวเผินแล้วอาจจะดูเหมือนว่าชาวจีนได้เปิดรับผู้ที่มีพฤติกรรมรักเพศเดียวกันให้สามารถมีที่ยืนในสังคมจีนได้แต่เพียงแค่ว่าเรามองเห็นคงไม่อาจบ่งบอกในสิ่งที่เป็นจริงๆ ได้ทั้งหมด” (ชวีกา, 2553:2)

จากความอัดอั้นที่ต้องเก็บกดความรู้สึกของการไม่เป็นที่ยอมรับในสังคมทำให้เกิดแนวคิดหรือ ทฤษฎีสตรีนิยมรวมไปถึงการเกิดขบวนการเคลื่อนไหวเพื่อเรียกร้องสิทธิขึ้นก็เพื่อให้เกิดความเท่าเทียมระหว่างเพศแนวคิดสตรีนิยม (Feminism) ไม่ใช่เรื่องใหม่ในสังคมแต่เดิมแนวคิดสตรีนิยมมีเป้าหมายเพื่อปลดปล่อยผู้หญิงจากการถูกกดขี่จากกรอบคิดแบบผู้ชายและเพื่อให้ผู้หญิงได้มีที่ยืนในสังคมอย่างทัดเทียมกับผู้ชายได้มากยิ่งขึ้นซึ่งในภายหลัง แนวคิดสตรีนิยมได้ถูกหยิบยืมไปใช้ในการเรียกร้องสิทธิของเพศทางเลือก ให้เพศทางเลือกได้มีสิทธิเท่าเทียมกับผู้ชาย

และผู้หญิงทั้งในเรื่องของกฎหมายสิทธิเสรีภาพต่างๆ ตลอดจนเพื่อเรียกร้องให้สังคมยอมรับตัวตนการมีอยู่ของเพศทางเลือก

การยอมรับตัวตนของคนในสังคมได้นำไปสู่ การเปลี่ยนแปลงทางสังคม เป็นการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในระยะเวลาใดเวลาหนึ่ง ซึ่งเปรียบเทียบความแตกต่างของระยะเวลาหนึ่ง กับอีกระยะเวลาหนึ่ง ซึ่งเป็นการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างและหน้าที่ของระบบความสัมพันธ์ทางสังคม ระหว่างมนุษย์หรือคนในสังคมรวมไปถึงการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม หรือ การกระทำระหว่างกันทางสังคม

เวอร์นอน ยัง (Vernon Young) เชื่อว่าภาพยนตร์เป็นปรากฏการณ์ทางวัฒนธรรมอย่างหนึ่ง (Cultural Phenomenon) ฉะนั้น ภาพยนตร์ในแต่ละสังคมแต่ละชาติ แต่ละยุคสมัยจึงบ่งบอกบุคลิกของชาติสังคมหรือยุคสมัยนั้นๆ (กาญจนา, 2537:11) และในทำนองเดียวกันจากคำกล่าวของโทมัส วอร์คอล (Thomasz Worchol) ที่นิยามความหมายของภาพยนตร์ไว้ว่า “ภาพยนตร์เป็นกระจกเงา เป็นสำนักและผู้ศึกษาความเป็นไปของสังคมเป็นสื่อที่เปิดโอกาสให้เราได้ประเมินเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในอดีตใหม่อีกครั้ง เพื่อจะได้ตระหนักถึงสิ่งที่จะเกิดขึ้นในอนาคตและภาพยนตร์ยังทำหน้าที่ถ่ายทอดประสบการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นในชีวิตของเราทั้งที่เราไม่รู้หรือเปิดเผยภาคภูมิใจ และส่วนที่เราเก็บซ่อนปิดบังไว้ในหลืบมุมของจิตใจที่เราไม่อาจกำจัดมันออกไปได้” (กาญจนา, 2537:11) สะท้อนให้เห็นว่าเราใช้ภาพยนตร์ที่เปรียบเสมือนภาพจำลองเหตุการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นในสังคมจากมุมมองของผู้กำกับเป็นเครื่องมือในการเข้าถึงทัศนคติค่านิยมของบริบท ในแต่ละสังคมในแต่ละยุคสมัย ดังนั้น อาจกล่าวได้ว่าภาพยนตร์มีบทบาทอย่างมากในการช่วยให้สามารถเข้าถึงวิถีคิดของแต่ละสังคมได้อย่างชัดเจนยิ่งขึ้น

ค่านิยมเรื่องความเป็นเพศทางเลือกก็มีปรากฏให้เห็นกันอยู่บ้างในสังคมจีนทั้งชายรักชาย หรือ หญิงรักหญิง ที่ถ่ายทอดผ่านภาพยนตร์หลายเรื่องของจีน เช่น ภาพยนตร์เรื่อง Saving Face, Wedding Banquet เป็นต้น และสิ่งที่ภาพยนตร์เหล่านี้มักสะท้อนให้เห็น คือ การพยายามแอบซ่อนตัวตนให้มิดชิดจากการเป็นเพศทางเลือก เพื่อปกปิดและหลบหนีเสียงรบกวนโหวกเหวกจากสังคมที่คล้ายไม่พอใจในตัวคนหรือรสนิยมของพวกเขาเหล่านั้น แต่ถึงกระนั้น การพยายามหลบหนีของพวกเขาก็ไม่ใช่การพยายามลบหรือปฏิเสธตัวตนที่แท้จริง แต่ทั้งนี้ก็เพื่อซื้อความสบาย

ใจให้กับสังคมที่ร้องโวยวายใส่พวกเขาอย่างไม่ได้สนใจว่าข้างในใจลึกๆคนเหล่านี้รู้สึกอย่างไรกับการปฏิเสธตัวตนและรสนิยมของพวกเขา ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าการเป็นเพศทางเลือกก็ไม่ใช่เรื่องที่สังคมกระแสหลักหรือใครๆ สามารถบังคับให้เป็นหรือให้เปลี่ยนแปลงได้ แต่ถึงกระนั้นเพศทางเลือกก็ได้กลายสภาพไปเป็นความไม่ถูกต้อง ซึ่งต้องปกปิดไว้ เพื่อไม่ให้เกิดความแปลกแยกในสังคมตลอดจนเพื่อหลีกเลี่ยงการไม่เป็นที่ยอมรับและกลายเป็นบุคคลไร้ที่ยืนในสังคมนั้นๆ

จากภาพยนตร์เรื่อง Saving Face ได้สะท้อนให้เห็นถึงความเป็นโลกเสรีนิยมที่เต็มไปด้วยการปิดกั้นทางความคิด และการปฏิเสธการเป็นเพศทางเลือก โดยชุดความคิดเดิมของสังคมจีนที่ถูกเคลื่อนย้ายจากถิ่นฐานเดิมไปสู่พื้นที่ใหม่ ทำให้การเป็นเพศทางเลือกของ วิลล์ ตัวละครหลักของเรื่องต้องพยายามปิดบังครอบครัวของเธอถึงรสนิยมที่แท้จริงเอาไว้อย่างมิดชิดนอกจากประเด็นในเรื่องของเพศทางเลือกแล้ว ภาพยนตร์เรื่องนี้ยังสะท้อนให้เห็นถึงแนวคิดแบบสังคมจีน ในเรื่องของการรักษาหน้าตาทางสังคมเอาไว้ โดยตัวละครที่มีบทบาทสำคัญอีกคนหนึ่งก็คือ คุณแม่ของวิลล์ แม่มีอายุลูกคิดที่เกิดท้องกระทันหันอย่างไม่อาจทราบได้ว่าใครคือพ่อเด็ก ตัวละครตัวนี้ได้สะท้อนแนวคิดแบบสังคมจีนอย่างชัดเจนในการพยายามรักษาหน้าตาของครอบครัวเอาไว้ ทั้งครอบครัวของพ่อเด็ก และครอบครัวของตัวเองถึงขั้นยอมแต่งงานกับคนที่ตนไม่ได้รัก แต่ด้วยความที่ภาพยนตร์ยังมีกลิ่นอายของความเป็นโลกเสรี จากตัวผู้กำกับที่เติบโตและใช้ชีวิตอยู่ในประเทศเสรีมาอย่างยาวนาน ของ Alice Wu ซึ่งภาพยนตร์เรื่องนี้ได้สอดแทรกแนวคิดของตัวผู้กำกับเอาไว้ในเรื่องของการยอมรับตัวตนและสะท้อนให้เห็นถึงการเปลี่ยนผ่านวัฒนธรรมจากวัฒนธรรมแบบสังคมจีนดั้งเดิมไปสู่วัฒนธรรมแบบเสรีนิยม ทำให้ภาพยนตร์เรื่องนี้ไม่ได้จบลงด้วยโศกนาฏกรรมและรอยน้ำตา แต่ทว่ากลับเต็มไปด้วยเสียงหัวเราะและรอยยิ้ม

2. วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาแนวคิดที่สะท้อนมาในภาพยนตร์เรื่องชุดความคิดเดิมต่อการเป็นเพศทางเลือก
2. เพื่อศึกษาแนวคิดที่สะท้อนมาในภาพยนตร์เรื่องความไม่เท่าเทียมของเพศชายและเพศหญิง

3. เพื่อศึกษาแนวคิดที่สะท้อนผ่านภาพยนตร์เรื่องการรักษาวัฒนธรรมเดิมในต่างแดนของชาวจีน

3.ประโยชน์ที่จะได้รับ

1. เพื่อให้เข้าใจถึงแนวคิดแบบจารีตเดิมของจีนที่มีต่อเพศทางเลือก
2. เพื่อให้เข้าใจถึงแนวคิดที่แสดงให้เห็นถึงความเหลื่อมล้ำระหว่างเพศชายและเพศหญิงในปัจจุบัน
3. เพื่อให้เข้าใจถึงแนวคิดในการคงไว้ซึ่งเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมของชาวจีนแบบจารีตนำไปสู่กระแสของการเปลี่ยนแปลง

4.ขอบเขตการศึกษาและวิธีการศึกษา

ผู้ศึกษามุ่งเน้นศึกษาเรื่องแนวคิดที่เกี่ยวข้องและแบบแผนประเพณีจารีตและสำนึกทางวัฒนธรรมของชาวจีนโดยเน้นในส่วนที่เกี่ยวข้องกับ ความเหลื่อมล้ำทางเพศโดยใช้มุมมอง แนวคิดแบบสตรีนิยมเพื่ออธิบายให้เห็นถึงสถานภาพของผู้หญิงภายใต้ชุดของคำอธิบายแบบจารีตเดิม โดยเฉพาะในสังคมเสรีนิยมในอเมริกา

บทที่ 2

ทบทวนวรรณกรรม

สถานะภาพและบทบาทของภาพยนตร์ที่มีต่อสังคม

จากบทความเรื่องบทบาทในการสร้างสรรค์ทางศิลปะและสังคมในงานภาพยนตร์ ของ อาจารย์ สรรเสริญ สันติธนะวงศ์ มีบางส่วนที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยของผู้วิจัยได้กล่าวว่าในทฤษฎีสุนทรียศาสตร์ด้านภาพยนตร์ของ เบลล่า บาลาซ กล่าวว่าภาพยนตร์คืออิทธิพลทางปัญญาและวิญญานที่ยิ่งใหญ่ที่สุดในยุคสมัยของเราในขณะเดียวกันภาพยนตร์เป็นเครื่องมือที่มีศักยภาพในการครอบงำมวลชนมากที่สุดเท่าที่เคยมีมาในประวัติศาสตร์

และจากหนังสือ เรื่อง วิจัยหนังทัศนะใหม่ 2 ของกาญจนาแก้วเทพ ผู้วิจัยได้หยิบยกประเด็นที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย ในส่วนของสถานะภาพและบทบาทของภาพยนตร์ที่มีต่อสังคม โดยในหนังสือได้กล่าวว่า เวอร์นอนยัง (Vernon Young) เชื่อว่า ภาพยนตร์เป็นปรากฏการณ์ทางวัฒนธรรมอย่างหนึ่ง (Cultural Phenomenon) ฉะนั้นภาพยนตร์ในแต่ละสังคม แต่ละชาติ แต่ละยุคสมัยจึงบ่งบอกบุคลิกของชาติสังคมหรือยุคสมัยนั้นๆ

โทมัส วอร์คอล (Thomasz Worchol) นิยามความหมายของภาพยนตร์ไว้ว่า“ภาพยนตร์เป็นกระจกเงา เป็นสำนักและเป็นผู้ศึกษาความเป็นไปของสังคมเป็นสื่อที่เปิดโอกาสให้เราได้ประเมินเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในอดีตใหม่อีกครั้งเพื่อจะได้ตระหนักถึงสิ่งที่จะเกิดขึ้นในอนาคตและภาพยนตร์ยังทำหน้าที่ถ่ายทอดประสบการณ์ต่างๆที่เกิดขึ้นในชีวิตของเราทั้งที่เรารับรู้อย่างเปิดเผย ภาควิไมใจ และส่วนที่เราเก็บซ่อนปิดบังไว้ในหลืบมุมของจิตใจที่เราไม่อาจกำจัดมันออกไปได้”

จากข้อความข้างต้น อาจกล่าวได้ว่าภาพยนตร์เปรียบเสมือนกระจกเงาที่สะท้อนภาพของสังคมนั้นๆ ในแต่ละยุคสมัย ทั้งยังเป็นสื่อที่เปิดเผยเรื่องราวทั้งในเรื่องที่น่าชื่นชมตลอดจนเรื่องราวที่ปิดบังหลบซ่อนของสังคมดังนั้น ในการเสพภาพยนตร์แต่ละครั้งเราควรศึกษาให้เข้าใจอย่างถ่อง

แต่ถึงความหมายที่ภาพยนตร์นั้นๆ ได้บอกเล่า เนื่องจากภาพยนตร์เป็นสื่อที่มีศักยภาพอย่างมากต่อการครอบงำความคิด และทัศนคติของผู้ชม ในแถบเอเชีย เด็กๆ จำนวนมากต่างมีฮีโร่เป็น ซูเปอร์แมน แบทแมน กัปตันอเมริกา ไออ้อนแมน เป็นต้น ซึ่งสะท้อนให้เห็นภาพยนตร์มีอิทธิพลต่อความคิด และทัศนคติของมนุษย์

จากบทความเรื่อง ชาวจีนโพ้นทะเล ตอนที่ 1

จากบทความได้กล่าวถึง คำว่า หัวเถียว (華僑) คือคนจีนที่เกิดประเทศจีนแต่อพยพออกไปยังดินแดนอื่นๆ นอกจานี้ยังมีอีกหนึ่งคำที่มีความหมายใกล้เคียงกับคำว่าหัวเถียวคือคำว่า หัวอี (華裔) ซึ่งมีความหมายว่า ลูกหลานของบรรพบุรุษจีนที่เกิดและเติบโตในดินแดนอื่น และด้วยลักษณะนิสัยของชาวจีนที่มักจะชอบอยู่รวมกลุ่มกัน จึงทำให้เกิดย่านชุมชนชาวจีน หรือที่รู้จักกันดีในชื่อว่า China Town เพราะโดยพื้นฐานแล้วการใช้ชีวิตอยู่ในต่างแดนย่อมมีเรื่องที่ไม่สะดวกไม่สบายบ้างในบางครั้งดังนั้น ชาวจีนจึงอยู่รวมกันใน China Town เพื่อพึ่งพาอาศัยและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

เมื่อย้อนไปดูประวัติศาสตร์แล้ว เราจะพบว่ากลุ่มชาวจีนโพ้นทะเลมีมานานแล้ว แต่เริ่มเป็นที่รู้จักและบันทึกไว้ในประวัติศาสตร์ จากการเดินเรือครั้งใหญ่ของนายพลเจิ้งเหอ แม่ทัพเรือในสมัยราชวงศ์หมิง ที่นำกองกำลังเรือขนาดใหญ่ออกเดินทางไปในดินแดนต่างๆ เช่น เอเชีย แอฟริกา เป็นต้น ชาวเรือที่มาด้วยหลายคนเลือกที่จะตั้งหลักปักฐานในดินแดนที่พวกเขาเดินทางไป และได้กลายเป็นชาวจีนโพ้นทะเลกลุ่มแรกๆ

ต่อมาในศตวรรษที่ 19 สมัยราชวงศ์ชิง มีการติดต่อกับประเทศตะวันตกมากขึ้น ในช่วงนั้นตะวันตกต้องการแรงงานจำนวนมากเพื่อพัฒนาประเทศ จึงพาชาวจีนเป็นจำนวนมากย้ายไปยังประเทศต่างๆ เช่น สหรัฐอเมริกา ถือเป็นารอพยพครั้งใหญ่อีกครั้งของกลุ่มชาวจีนโพ้นทะเล

หลังจากการล่มสลายของราชวงศ์ชิง พรรคก๊กมินตั๋งได้เข้ามาบริหารประเทศ และเกิดความขัดแย้งกับพรรคคอมมิวนิสต์จนเกิดเป็นสงครามกลางเมือง มีผู้คนจำนวนมากหนีภัยสงครามไปยังดินแดนอื่นๆ รวมถึงในช่วงปลายที่พรรคคอมมิวนิสต์กำลังจะได้รับชัยชนะ กลุ่มปัญญาชนหลายคนไม่มั่นใจในความปลอดภัยของตนจึงอพยพไปยังดินแดนอื่นมากขึ้น

นอกจากนี้ยังมีเหตุการณ์อื่นๆอีก ที่ทำให้ชาวจีนจำนวนหนึ่งเลือกที่จะอพยพออกจากประเทศจีน เช่น การปฏิวัติวัฒนธรรม การคืนสู่ประเทศจีนของฮ่องกงและมาเก๊า เป็นต้น

แนวคิดของชาวจีนแบบจารีตนิยม

พรรณนาในเรื่องเพศของลัทธิเต๋า และ ลัทธิขงจื้อ

จากหนังสือ เรื่องเพศในวัฒนธรรมจีน 4,000 ปี ของอดุลย์ รัตนมันเกษม ได้มีประเด็นเกี่ยวข้องกับงานวิจัย ซึ่งผู้วิจัยจะยกประเด็นในเรื่องพรรณนาเรื่องเพศของลัทธิเต๋าและลัทธิขงจื้อ มาใช้ในงานวิจัย จากหนังสือ ได้อธิบายไว้ว่า คำสอนของลัทธิเต๋าให้ความสำคัญของระบบอำนาจแม่เป็นใหญ่ (Matriarchy) และการหลุดพ้นจากโลกียวิสัย ผู้เลื่อมใสในลัทธิเต๋าให้ความสำคัญกับการบูชาผู้หญิง ผู้เลื่อมใสบางกลุ่ม เห็นว่าโดยเนื้อแท้ผู้หญิงสามารถใกล้ชิดกับพลังธรรมชาติดั้งเดิมได้มากกว่าผู้ชาย เพราะผู้หญิงสามารถให้ชีวิตใหม่เกิดขึ้นภายในมดลูกของตนได้ ซึ่งทำให้ลัทธิเต๋ามีความลึกซึ้งซับซ้อนและเข้าใจยาก และผู้เลื่อมใสบางกลุ่มมองหาชีวิตที่ยืนยาว การคิดค้นสูตรยาต่างๆ และการทดลองทางเพศ เพื่อแสวงหาอายุวัฒนะ คนกลุ่มนี้ก็บูชาผู้หญิงเช่นกัน แต่ด้วยเหตุผลที่ต่างกันออกไป คนกลุ่มนี้เชื่อว่าผู้หญิงมีธาตุบางอย่างที่จำเป็นต่อการทำอายุวัฒนะ แต่เป้าหมายของคนสองกลุ่มนี้ก็เพื่อบรรลุมรรคผล คำสอนของลัทธิเต๋าเป็นที่นิยมกันอย่างแพร่หลายในสมัยราชวงศ์ตังโจว แต่ผู้ปกครองในสมัยนั้นกลับไม่ค่อยให้ความสนใจมากนัก เพราะพวกเขาสนใจแต่ว่าจะรักษา ขยายและเสริมสร้างอำนาจการปกครองของพวกเขาอย่างไรให้มั่นคงเท่านั้น

คำสอนของขงจื้อ หรือ คำสอนของลัทธิขงจื้อ ที่เปรียบเสมือนกับศาสนาประจำชาติของจีนคือ ปรัชญาที่สอดคล้องกับอำนาจพ่อเป็นใหญ่ (Patriarchy) ในคัมภีร์ “ลุนอี้” มีคำพูดตอนหนึ่งกล่าวว่า ผู้หญิงและบ่าวไพร่เลี้ยงยาก ทำตัวใกล้ชิดไปก็มักไร้มารยาท ทำตัวเหินห่างไปก็มักเคืองขุ่น โดยระบบความคิดของขงจื้อ ผู้หญิงมีสถานะต่ำต้อยมาก พวกเขาเลื่อมใสลัทธิขงจื้อมักอ้างว่าผู้หญิงมักต่ำต้อยกว่าผู้ชาย หน้าที่ของผู้หญิงคือ ดูแลปรนนิบัติและเชื่อฟังสามี พ่อแม่ของสามี และทำงานบ้านให้เรียบร้อยและเลี้ยงดูลูก โดยเฉพาะลูกชาย ให้แข็งแรงและเติบโตด้วยดี ทั้งนี้เพราะพวกเขาคำนึงถึงสมรรถนะทางกายภาพของผู้หญิงก่อน แล้วจึงค่อยพิจารณาเรื่องอารมณ์ความรู้สึกของพวกเขาเธอพรหมจารี (ความบริสุทธิ์ทางเพศ) กลายเป็นสิ่งจำเป็น ที่ประทับระครองครอบครวให้เป็นที่ปกติและมีสายเลือดสืบวงศ์สกุลต่อไป โดยเน้นว่าผู้หญิงจะต้องอยู่ในกรอบประเพณีอย่างเคร่งครัด และ

เพื่อให้ผู้หญิงรักษาพรหมจารีอย่างได้ผล จึงให้คนสองเพศแยกกันอย่างเคร่งครัด เช่น สามภรรยา จะตากกางเกงไว้ที่ราวตากผ้าเดียวกันไม่ได้ เป็นต้น ผู้หญิงในอุดมคติของลัทธิขงจื๊อ คือ ผู้หญิงที่เอาใจใส่เรื่องทางบ้าน หรือพวกแม่ศรีเรือน ส่วนผู้หญิงที่สนใจในกิจกรรมนอกบ้าน โดยเฉพาะกิจกรรมสาธารณะจะเป็นที่รังเกียจ และถูกมองว่าเป็นต้นตอของความชั่วร้าย และเป็นต้นเหตุแห่งการล่มสลายของราชวงศ์ต่างๆ

วิธีคิดที่แตกต่างกันทั้งสองอย่างนี้ ได้ช่วยกันหล่อหลอมวิถีชีวิตและต้นแบบพฤติกรรมของชาวจีนไว้ด้วยกัน และความคิดทั้งสองอย่างนี้ ยังส่งผลสะท้อนต่อกัน ซึ่งนอกจากนั้นจุดประสงค์หรือเป้าหมายที่ต่างกันแล้ว สองความคิดก็ยังมียะไรๆที่เหมือนกันอยู่ด้วยคั้งนั้นคนจีนจึงเลื่อมใสสองความคิดนี้พร้อมๆกัน อาจกล่าวได้ว่าโลกทัศน์และวิถีของคนจีนส่วนใหญ่คือ ผลพวงของการผสมผสานกันของความคิดนี้นั่นเอง ในเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างชายหญิงแล้ว อาจกล่าวได้ว่าถึงแม้ลัทธิขงจื๊อจะกำหนดฐานะทางสังคมและหน้าที่ในบ้านของผู้ชายและผู้หญิงอย่างมีอำนาจ แต่ในเรื่องของเพศสัมพันธ์แล้ว คู่สามีภรรยา กลับรับเอาทัศนคติของลัทธิเต๋ามาใช้ เมื่ออยู่นอกห้องนอน ภรรยา มักเป็นที่ขาดเสียไม่ได้ของครอบครัวแต่จะไม่ค่อยมีใครให้ความสำคัญกับอารมณ์และความรู้สึกของเธอ แต่เมื่ออยู่ในห้องนอนกลับมักเป็นผู้ชี้นำที่ยิ่งใหญ่และผู้กำความลับในการมีเพศสัมพันธ์

ความเชื่อของชาวจีนเรื่องความกตัญญูต่อบิดามารดา

จากหนังสือ ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับ วัฒนธรรมของประเทศจีนของสำนักพิมพ์สุขภาพใจ ในหัวข้อ กตัญญูต่อบิดามารดา ได้กล่าวไว้ว่า ความจีนมีความเชื่อว่าการปรนนิบัติ เลี้ยงดูพ่อแม่ หรือผู้อาวุโส นั้นเป็นหน้าที่ที่ละเลยไม่ได้เพราะเชื่อว่า คนที่ให้การดูแลเอาใจใส่บิดามารดาและคนในครอบครัวของตน คือ คนที่มีความซื่อสัตย์สุจริตและรู้บุญคุณผู้อื่นซึ่งในสังคมจีนมีนิทานเกี่ยวกับเรื่องความกตัญญูที่ถ่ายทอดสืบต่อกันมาเป็นจำนวนมาก โดยจะขอยกตัวอย่างเรื่อง “ซินฉางทางเย่า” (ชิมยาด้วยตัวเอง) จากนิทานกล่าวไว้ว่า หลิวเหิงจักรพรรดิฮั่น เหวินตี้ เป็นผู้ที่มีชื่อเสียงในเรื่องของความกตัญญูรู้คุณตามตำนานเล่า ขณะที่พระมารดาประชวรอยู่บนเตียงเป็นระยะเวลานานถึงสามปี พระองค์ทรงอยู่เฝ้าดูแลมาโดยตลอด ซึ่งส่วนใหญ่พระองค์จะไม่บรรทมเลยทั้งคืน พระโอสถที่จะนำถวายพระมารดานั้นฮั่นเหวินตี้จะต้องชิมด้วยพระองค์เองก่อนทุกครั้ง จึงจะวางพระทัยยอมให้พระมารดาเสวย ในช่วงครองราชย์ระยะเวลาสี่สิบปีนั้น ทรงยึดหลักคุณธรรมในการปกครอง สง

เสริมขนบธรรมเนียมประเพณี ให้ความสำคัญในการพัฒนาการเกษตรทำให้ราชวงศ์ฮั่นตะวันตกมีความมั่นคง และสภาพเศรษฐกิจฟื้นฟูและพัฒนาเป็นอย่างมากพระองค์จึงได้รับการยกย่องว่า “เหวินจิ้งจื่อจื่อ” (การปกครองระบอบจกัพรดิฮั่นเหวินตี้และฮั่นจิ้งตี้) แม้ว่านิทานเหล่านี้จะมีบางส่วนเสริมเติมแต่งลงไปบ้าง แต่คุณธรรมอันดีงามในการยกย่องสรรเสริญและกตัญญูต่อบิดามารดาได้ถูกคนจีนรุ่นหลังยึดเป็นแบบอย่างและถ่ายทอดต่อกันมา

ธรรมเนียมการร้องไห้หน้าศพ

คนร้องไห้หน้าศพ หรือ "คูซังหริน" เป็นธรรมเนียมที่นิยมปฏิบัติกันในสังคมจีน เพื่อสร้างบรรยากาศในงานศพให้โศกเศร้าอย่างถึงที่สุด ซึ่งธรรมเนียมนี้มีมาอย่างยาวนานแล้ว ตามธรรมเนียม ผู้ที่ล่วงลับต้องการการร้องไห้ที่โหยหวนและดังมากพอที่จะส่งพวกเขาไปสู่ภพหน้า

ในอดีต ลูกสาวของบ้าน มักต้องเดินทางไปทำงานต่างเมือง ขณะที่การเดินทางเป็นไปด้วยความยากลำบาก หากใครในบ้านเสียชีวิต พวกเธอที่ไม่สามารถเดินทางกลับมาร่วมงานศพได้ทัน ดังนั้น บ้านต่างๆจึงจำเป็นต้องจ้าง"ลูกสาวจำเป็น" เพื่อเป็นคนทำหน้าที่นี้

โดยธรรมเนียมปฏิบัตินี้มีเพื่อแสดงถึงความเคารพที่มีต่อบรรพบุรุษที่ล่วงลับไปแล้ว โดยมีความเชื่อว่าหากลูกหลานร้องไห้ไม่มากพอ เพื่อนบ้านจะมองว่าลูกหลานไม่มีความกตัญญู

แนวคิดสตรีนิยม

ความหมายของสตรีนิยม

จากหนังสือ สตรีนิยม: ขบวนการอุดมคติแห่งศตวรรษที่ 20 ของวารุณีกูริตินสิทธิ์ผู้วิจัยได้หยิบยกประเด็นในเรื่องของความหมายของสตรีนิยมทฤษฎีสตรีนิยมสายเสรีนิยม พัฒนาการและขบวนการเคลื่อนไหวของแนวคิดสตรีนิยม มาใช้ในส่วนของการทบทวนวรรณกรรม ซึ่งภายในหนังสือได้อธิบายไว้ว่าเมื่อกล่าวถึงเพศหญิงในทุกสังคมตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบัน สิ่งที่เรามักพบเห็นโดยทั่วไป ก็คือความแตกต่างระหว่างเพศชายและเพศหญิง ทั้งในเรื่องของสตรีระ คุณค่าในตัวเอง การยอมรับตัวตนของสังคม ซึ่งสิ่งเหล่านี้เป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้เกิดกระแสวิพากษ์วิจารณ์ในประเด็น

เรื่องความเสมอภาคระหว่างเพศชายและเพศหญิง นำไปสู่การเกิดขบวนการเคลื่อนไหวเกี่ยวกับสตรี แนวคิดสตรีในด้านต่างๆ เป็นต้น

คำว่า “ สตรีนิยม ” (Feminist) ลีนา โดมินेलลี (Lena Dominelli) ได้กล่าวว่าหัวใจของแนวคิดสตรี หรือ สตรีนิยม คือ ความไม่แบ่งแยกชนชั้นของคนในโลก ในทำนองเดียวกันออฟเฟน (Offen) (1988) ได้ให้ความหมายของคำว่า สตรีนิยมไว้ว่าเป็น การปลดปล่อยผู้หญิง และคำนี้ยังได้ถูกนำไปใช้ในขบวนการเคลื่อนไหวที่เกี่ยวข้องกับสถานภาพของผู้หญิงอีกด้วยนอกจากนี้ กริมชอว์ (Grimshaw) (1986) มองว่า เป็นความเชื่อของผู้หญิง ถูกปฏิบัติอย่างเลวร้าย และพวกเขาได้รับความทุกข์ทรมานจากระบบสังคมที่ไม่เป็นธรรมจากการเป็นเพศหญิง และจำเป็นต้องมีการทำอะไรบางอย่างเพื่อแก้ไขสิ่งที่เป็นอยู่ส่วนไอเซนสไตน์ (Eisenstein) (1984) เสนอว่าสตรีนิยม เป็นการวิเคราะห์ความเป็นรองของผู้หญิง โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อค้นหาหนทางที่เปลี่ยนแปลงสภาพนี้ เป็นการพิพากษ์การจักระดับความสูงต่ำทางเพศและความคิดเกลียดชังหรือเหยียดผู้หญิง

ทั้งนี้ “สตรีนิยม” ได้ถูกให้คำนิยามไว้อย่างหลากหลายและคลุมเครือแต่หัวใจหลักของแนวคิดนี้อาจกล่าวได้ว่า เป็นเรื่องของการปลดปล่อยผู้หญิงให้หลุดพ้นจากกรอบความคิดของผู้ชายที่ไม่ยอมรับตัวตน ความคิด ทัศนคติ ของผู้หญิง รวมไปถึงการกำจัดความเกลียดชังที่มีต่อผู้หญิง แนวคิดนี้จึงมีเพื่อให้ผู้หญิงได้มีพื้นที่ยืนในสังคมได้อย่างเท่าเทียมกับผู้ชาย

พัฒนาการและขบวนการความเคลื่อนไหวของแนวคิดสตรีนิยม

ขบวนการความเคลื่อนไหวของแนวคิดสตรีนิยมในยุคแรกหรือในคลื่นลูกที่หนึ่ง เกิดขึ้นในช่วงศตวรรษที่ 17-19จนถึงช่วงประมาณต้นศตวรรษที่ 20กระแสความคิดหลักของช่วงนี้ เป็นการถกเถียงในประเด็นเรื่องคุณธรรมและความเป็นหญิงเป็นชาย ความเป็นเหตุเป็นผลที่ชายมี หญิงไม่มี การเรียกร้องสิทธิความไม่เท่าเทียมระหว่างชายหญิงรวมถึงความเป็นอิสระของผู้หญิงซึ่งในยุคนี้ได้มีความพยายามในการผลักดันให้ผู้หญิงโดยเฉพาะในชนชั้นกลางและชนชั้นสูงได้มีโอกาสเข้าไปสู่โลกสาธารณะมากยิ่งขึ้นและในยุคนี้ นักสตรีนิยมได้แบ่งสังคมออกเป็น 2 ส่วน คือโลกสาธารณะ และ โลกส่วนตัว และมองว่าหน้าที่ในโลกส่วนตัว ยังคงเป็นของผู้หญิงที่ต้องรับผิดชอบ นอกจากนี้ยังมีประเด็นในเรื่องของการเรียกร้องสิทธิในการออกเสียงเลือกตั้งของผู้หญิงในอังกฤษและสหรัฐอเมริกา ในช่วงต้นศตวรรษที่ 20 อีกด้วย

คลื่นลูกที่สอง เริ่มในช่วงทศวรรษ 1960 - 1980 ความคิดหลักในช่วงนี้คือ เรื่องของการมองบทบาทผู้หญิงในที่มีสภาพของการเป็น “คนนอก” ในสังคม ดังนั้นในช่วงนี้จึงได้มีการเรียกร้องความเท่าเทียมระหว่างผู้ชายและผู้หญิง และเชื่อในความเป็นสากลของปัญหาและทางออกของผู้หญิง เช่น ผู้หญิงทุกคนไม่ว่าจะไหนสังคมใดของโลกล้วนถูกเอารัดเอาเปรียบจากผู้ชายด้วยกันทั้งสิ้นนอกจากนี้ในยุคนี้ยังให้ความสำคัญหรือยอมรับในการทำความเข้าใจต่อปัญหาผู้หญิงตามแนววิทยาศาสตร์อีกด้วยอย่างไรก็ตามในช่วง 20 ปีหลังของศตวรรษที่ 20 ด้วยสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วส่งผลให้ผู้หญิงเกิดความเปลี่ยนแปลงตามไปด้วยรวมทั้งมีแนวความคิดใหม่ที่เข้ามามีอิทธิพลในสังคมอีกด้วย เช่น แนวคิดหลังสมัยใหม่ (Post-Modernism) และแนวคิดนี้ก็ยังคงส่งผ่านอิทธิพลไปยังในช่วงยุคสมัยถัดไปอีกด้วย

คลื่นลูกที่สาม เริ่มในช่วงปลายทศวรรษ 1980 ถึงปัจจุบันในยุคนี้ได้มีการตั้งคำถามต่อข้อเสนอพื้นฐานของแนวคิดสตรีนิยมที่ผ่านมา และยังเห็นด้วยกับความเชื่อที่ว่าเพศชายและเพศหญิงมีความแตกต่างกัน เนื่องจากให้ความสนใจในเรื่องที่เกี่ยวกับร่างกาย (Embodiment) โดยมองว่าผู้หญิงและผู้ชายมีร่างกายที่ต่างกัน ซึ่งนำไปสู่การพบประสบการณ์ที่แตกต่างกัน และยังปฏิเสธการแบ่งแยกระหว่างเพศทางชีว (Sex) และเพศทางสังคม (Gender) นอกจากนี้ในคลื่นลูกที่สามยังให้ความสนใจในเรื่องของความเฉพาะเจาะจง (Particularity) ความหลากหลาย (Multiplicity) และความแตกต่างของเพศหญิงความขัดแย้ง อัตลักษณ์ (Identity) ของผู้หญิงรวมทั้งยังให้ความสำคัญกับสถานความเป็นคนนอก ดังนั้นในคลื่นลูกที่สามจึงได้รวมงานของนักสตรีนิยมผิวดำและสตรีรักร่วมเพศ (Lesbian) เข้าไว้ด้วย เช่น งานของ เบล ฮุกส์ เป็นต้น

ทฤษฎีสตรีนิยม

สตรีนิยมสายเสรีนิยม (LIBERAL FEMINISM)

แนวคิดสตรีนิยมสายเสรีนิยม ถือเป็นสำนักคิดแรกของสตรีนิยม ได้รับอิทธิพลมาจากแนวคิดเสรีนิยมที่เป็นแนวคิดกระแสหลักในสังคมตะวันตกมาเป็นเวลานานโดยแนวคิดเสรีนิยมเริ่มมีขึ้นตั้งแต่ ศตวรรษที่ 17 มีความเชื่อพื้นฐานของพวกเสรีนิยมคือมนุษย์มีความแตกต่างจากสัตว์อื่นๆ ตรงที่มนุษย์มีความสามารถในการมีเหตุผล พวกเขาเชื่อในความเป็นปัจเจกบุคคลที่มีเหตุผล แต่ปัจเจกบุคคลเหล่านั้นก็มีผลประโยชน์ส่วนตัวด้วยเพราะฉะนั้น รัฐจำเป็นต้องกำหนดกฎเกณฑ์ หรือ

กฎหมายให้คนปฏิบัติตามเพื่อการอยู่ร่วมกันของคนในสังคม แต่รัฐก็ต้องมีขอบเขตที่จะไม่เข้าไปล่วงละเมิดสิทธิส่วนบุคคลส่วนตัวของปัจเจกบุคคลต่อมาในศตวรรษที่18อดัมสมิท (Adam Smith) ได้เสนอถึงสิทธิทางเศรษฐกิจในตลาดเสรี และในศตวรรษที่19จอห์นสจิวทมิล ได้เสนอถึงสิทธิของปัจเจกบุคคลอย่างเต็มที่ในทางเศรษฐกิจและการเมือง และให้ความสำคัญในเรื่องของอิสรภาพ

ทว่า นักเสรีนิยมในช่วงต้นๆ มองว่าผู้หญิงไม่ได้มีความสามารถเท่าเทียมกับผู้ชาย เพราะมีความแตกต่างกัน โดยเชื่อว่าผู้หญิงไม่สามารถคิดอย่างเป็นเหตุเป็นผลได้ ดังนั้น นักสตรีนิยมในศตวรรษที่ 18-19 จึงพยายามบอกว่า ผู้หญิงก็เป็นมนุษย์ เพราะฉะนั้นก็สามารถมีเหตุผลและควรได้รับสิทธิต่างๆเช่นเดียวกับผู้ชายต่อมากกลางศตวรรษที่20แนวคิดสตรีนิยมสายเสรีนิยมก็ได้รับการฟื้นฟูขึ้นอีกและเป็นที่รับรู้อย่างกว้างขวางมากขึ้น

แนวความคิดพื้นฐานของสตรีนิยมสายเสรีนิยมเชื่อในเรื่องความเหมือนกันระหว่างเพศ กล่าวคือผู้ชายและผู้หญิงโดยพื้นฐานมีความเป็นมนุษย์เท่าเทียมกันและให้ความสำคัญระหว่างเพศโดยเรียกร้องให้มีโอกาสที่เท่าเทียมกันในการแข่งขันภายในระบบสังคม ให้ความสำคัญกับการต่อสู้ทางกฎหมาย ทางการเมืองและทางสถาบันเพื่อสิทธิของปัจเจกบุคคลในการแข่งขันในตลาดสาธารณะ และมองว่าหากให้โอกาสที่เท่าเทียมแก่ผู้หญิง ผู้หญิงจะเป็นเช่นผู้ชายได้ทุกอย่าง นอกจากนี้การให้อิสรภาพแก่ผู้หญิงจากบทบาทการเป็นเพศที่ถูกกดขี่ บทบาทการเป็นเพศที่สังคมกำหนด กล่าวคือ ผู้หญิงเป็นเป็นคนดูแลบ้าน ผู้ชายหาเลี้ยงครอบครัว ทำให้ผู้หญิงไม่มีที่ยืนในสังคมและเป็นการกำหนดความไม่เท่าเทียมกันซึ่งต้องได้รับการแก้ไข นอกจากนี้แนวคิดนี้ยังยอมรับในการแทรกแซงของรัฐ เช่นการกำหนดโควตาพิเศษให้ผู้หญิงในกรณีต่างๆ เช่น การรับเข้าทำงานหรือการลาคลอด เป็นต้นและยังเชื่อว่าการเปลี่ยนแปลงที่จิตสำนึกของปัจเจกบุคคลเป็นปัจจัยที่สำคัญในการทำให้การกดขี่ผู้หญิงหมดไป

ความหมายของการเปลี่ยนแปลงทางสังคม

จากหนังสือ การเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรม : แนวทางการศึกษา วิเคราะห์และวางแผนของ สมศักดิ์ศรีสันติสุข ในส่วนของความหมายของการเปลี่ยนแปลงทางสังคมได้กล่าวไว้ว่านักสังคมวิทยาและนักมานุษยวิทยาให้ความสำคัญของของการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรมต่างๆคือ แฮนส์ และเกอร์ท (Hans and Gerth) และซีไรท์มิลล์(C. Wright Mill) ได้กล่าวว่าการ

เปลี่ยนแปลงทางสังคม คือ สิ่งใดก็ตามที่เกิดขึ้นกับบทบาทสถาบัน หรือระเบียบต่างๆที่ประกอบขึ้น เป็นโครงสร้างทางสังคมในขณะที่มอร์ริส กินส์เบิร์ก(Morris Ginsberg) ได้นิยามว่าการเปลี่ยนแปลงที่เกี่ยวกับโครงสร้างทางสังคม ซึ่งได้แก่ระเบียบแบบแผนต่างๆนอกจากนี้แฟร์ไชลด์ (Fairchild, ed) กล่าวว่า การเปลี่ยนแปลงทางสังคมเป็นลักษณะหนึ่งของกระบวนการ แบบแผน หรือ รูปแบบสังคม ซึ่งมีการผันแปรหรือมีการเปลี่ยนแปลง เป็นแนวความคิดรวมหมายถึง ผลของการเปลี่ยนแปลงทุกอย่างของกระบวนการทางสังคมการเปลี่ยนแปลงทางสังคมอาจก้าวหน้าหรือ ล้าหลังก็ได้ เป็นการเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางเดียวหรือหลายทิศทางอาจก่อให้เกิดประโยชน์หรือ โทษก็ได้

จากที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นได้ว่าการเปลี่ยนแปลงทางสังคมเป็นเรื่องของกระบวนการการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางสังคม ซึ่งครอบคลุมไปถึงระเบียบ แบบแผน ค่านิยม แนวคิดต่างๆ และการเปลี่ยนแปลงทางสังคม ไม่จำเป็นจะต้องเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดี การเปลี่ยนแปลงทางสังคม อาจเปลี่ยนแปลงไปในทางที่เลว นอกจากนี้การเปลี่ยนแปลงทางสังคมยังไม่จำกัดอยู่ที่การเปลี่ยนแปลงเพียงอย่างเดียวอย่างหนึ่ง การเปลี่ยนแปลงทางสังคมอาจเปลี่ยนแปลงไปได้ในหลาย ทิศทาง ซึ่งไม่จำกัดว่าจะการเปลี่ยนแปลงของสังคมจะต้องเกิดแต่ประโยชน์เท่านั้นเพราะการ เปลี่ยนแปลงทางสังคมอาจให้โทษ ก็เป็นไปได้

แนวคิดเรื่อง อัตลักษณ์ทางเพศ

อัตลักษณ์ทางเพศหมายถึง ความรู้สึก ความคิด ที่บุคคลมีเกี่ยวกับความเป็นหญิง ความเป็นชายของตนเอง แต่ละบุคคลมักมีความรู้สึกต่อความเป็นชาย เป็นหญิงของตนเองมากน้อย แตกต่างกันไป โดยอาจขึ้นอยู่กับสภาพร่างกาย การอบรมเลี้ยงดู การได้รับปฏิบัติจากคนรอบตัว ประสบการณ์ชีวิต เป็นต้น ผู้หญิงที่มีลักษณะความเป็นหญิงสูง ความเป็นชายต่ำเพศ หรือผู้ชายที่มีความเป็นชายสูง ความเป็นหญิงต่ำจะถูกเรียกว่ามีลักษณะตาม (Sex-Type) หากผู้หญิงมีความเป็นหญิงต่ำ แต่มีความเป็นชายสูง ทำนองเดียวกับ ผู้ชายที่มีความเป็นชายต่ำ แต่มีความเป็นหญิงสูง จะเรียกว่า มีลักษณะของการข้ามเพศ (Cross-Sex-Type) ส่วนผู้ที่มีความเป็นชาย เป็นหญิงสูงจะถูกเรียกว่า ลักษณะผสมผสาน (Androgyneous) สำหรับผู้ที่มีความเป็นชาย และเป็นหญิงต่ำ ซึ่งมีลักษณะที่แบ่งแยกไม่ได้ (Undifferentiated)

สังคมได้กำหนดภาพตายตัวของบทบาททางเพศ ไว้ว่า “สมาชิกทุกคนของเพศ ๆ หนึ่งนั้น มีลักษณะทางพฤติกรรม จิตวิทยา และอารมณ์ที่เด่นชัดเป็นลักษณะเฉพาะของเพศนั้นๆ บุคคลคนหนึ่งที่ดีว่ามีลักษณะเพศแบบใดก็จะต้องแสดงลักษณะภาพตายตัวทางเพศแบบนั้น และจะต้องไม่มีลักษณะทางเพศแบบอื่นใด หรือนิยมลักษณะทางเพศแบบอื่น รวมอยู่ด้วย” เช่น ผู้ชายต้องแสดงความเป็นชายในตัวเองเท่านั้นและจะไม่แสดงความเป็นหญิงรวมอยู่ด้วย

แนวคิดเรื่องเพศภาวะและเพศวิถี

เพศภาวะ (Gender) หมายถึง ภาวะความเป็นหญิง ความเป็นชายที่ไม่ได้กำหนดโดยระบบชีววิทยา แต่กำหนดโดยปัจจัยทางวัฒนธรรม สังคมและปัจจัยด้านอื่นๆ ทั้งนี้ แต่ละสังคมมักมีวิธีการกำหนดความเป็นชาย ความเป็นหญิงตามแบบแผนวัฒนธรรมของตน ความเป็นชายเป็นหญิงในแต่ละสังคมอาจจะเหมือนหรือไม่เหมือนเมื่อเทียบกับสังคมอื่นแต่ละสังคมคาดหวังต่อความเป็นหญิงเป็นชายในแง่มุมเฉพาะและมีส่วนกำหนดความเชื่อ ทศนคติ รวมทั้งประเพณีปฏิบัติต่างๆ ซึ่งความคาดหวังที่เฉพาะตัวของแต่ละสังคมได้กลายเป็นบรรทัดฐานในการกำหนดความเป็นชาย ความเป็นหญิง เช่น ในหลายๆสังคม ผู้หญิงมักถูกเชื่อมโยงเข้ากับความอ่อนหวานและมีบทบาทในการดูแลลูก ส่วนผู้ชายมักจะถูกเชื่อมโยงเข้ากับความเข้มแข็ง และการมีบทบาทในการทำงานนอกบ้าน เป็นต้นดังนั้น เพศภาวะจึงเป็นเรื่องที่แตกต่างกันตามแต่ละวัฒนธรรม สังคม และสามารถเปลี่ยนแปลงไปตามกาลเวลา

เพศวิถี (Sexuality) หมายถึง วิธีปฏิบัติที่เกี่ยวกับความปรารถนาทางเพศ โดยความปรารถนาทางเพศของปัจเจกบุคคลในแต่ละสังคมนั้นเป็นมากกว่าพฤติกรรมตามธรรมชาติ ว่าใครนอนกับใคร ที่ไหน อย่างไร แต่รวมไปถึงความปรารถนาที่ดี ที่เหมาะสม ภาพวาดเกี่ยวกับชายและหญิงในอุดมคติ สำหรับนักสตรีนิยมนั้น เพศวิถีเป็นเรื่องของอำนาจ การควบคุม การต่อสู้ ในระดับต่างๆ ทั้งในระดับปัจเจกบุคคล ครอบครัว สังคม และประเทศชาติ

บทที่ 3

แบบแผนประเพณีและจารีตของวัฒนธรรมจีนในภาพยนตร์เรื่อง Saving Face

แบบแผนประเพณีและจารีตของสังคมจีน ตามประวัติศาสตร์นั้นมีรากฐานมาอย่างยาวนาน และได้หล่อหลอมให้สังคมจีนตกผลึกเสมือนหยกที่แข็งแกร่งและงดงาม แม้กระทั่งในฐานะปัจเจกบุคคล ชาวจีนไม่เคยลืมเตือนความภาคภูมิใจในวัฒนธรรมอันงดงามของตน ไม่ว่าจะพวกเขาจะเคลื่อนย้ายตนเองจากบ้านหลังใหญ่ไปสู่ดินแดนใหม่ ไกลแค่ไหน งดงามเพียงไร พวกเขาก็ไม่เคยละทิ้งหยกก้อนนั้นลงไปได้

การย้ายเข้าสู่บ้านหลังใหม่ สังคมแห่งใหม่ ชาวจีนจำนวนไม่น้อยต้องพยายามปรับตัวให้เข้ากับบ้านหลังใหม่นี้ให้ได้ แต่ด้วยชาวจีนนั้นมีแบบแผนและธรรมเนียมปฏิบัติอยู่ในวิถีชีวิตอย่างมาก และความเชื่อที่ว่าความเป็นผู้ดีและความสามารถในการคงรักษาแบบแผนจารีตไว้อย่างเคร่งครัด จะนำมาซึ่งการยอมรับนับถือ มีหน้ามีตาในสังคมจีน ดังนั้นจึงไม่ใช่เรื่องง่ายนักสำหรับชาวจีนที่จะต้องปรับตัวให้เหมือนกับชาวตะวันตก ดังนั้นพวกเขาจึงนิยมสร้างชุมชนหรือสังคมของตนเองขึ้นมาใหม่ เป็นชุมชนชาวจีนในต่างแดนหรือที่เรียกกันว่า China Town

ความภาคภูมิใจในวัฒนธรรมของตนนี้ ได้กลายเป็นกฎระเบียบ ข้อบังคับ รวมถึงบทลงโทษต่อผู้ที่เพิกเฉยต่อคำสอน เพราะการสร้างสังคมใหม่ หรือ บ้านหลังใหม่นั้น จำเป็นอย่างยิ่งยวดที่จะต้องทำให้ทุกอย่างดำเนินไปอย่างราบรื่น และอยู่ตลอดกาล ชาวจีนในบ้านหลังใหม่นั้น จำเป็นจะต้องสั่งสอนและสืบทอดวัฒนธรรมอันงดงามนี้ไว้ เพื่อไม่ให้ รากฐานที่กล้าแกร่งนั้นต้องพังทลาย

คนจีนนั้น ออกเดินทางอพยพไปทั่ว ทั้งสิ้นโลกล้วนเต็มไปด้วยชุมชนของชาวจีน โป้นทะเลที่อพยพไปสร้างบ้านและชุมชนของตนเองขึ้น ในทำนองเดียวกัน ภาพยนตร์เรื่อง Saving Face ได้สะท้อนให้เห็นถึงสังคมจีนที่อพยพจากดินแดนบ้านของเกิดตน มาสร้างบ้านหลังใหม่ที่สหรัฐอเมริกา ดินแดนที่เต็มไปด้วยความเสรีภาพยนตร์ในสะท้อนให้เห็นถึงแนวคิด แบบแผน

ทัศนคติค่านิยม ที่ได้มีการคลี่คลาย และหลอมละลาย ของชาวจีนในสามรุ่น เพื่อให้สอดคล้องกับวัฒนธรรมเสรีแบบใหม่

จากภาพยนตร์ เรื่อง Saving Face ได้นำเสนอเรื่องราวของ สังคมจีนโพ้นทะเลที่อาศัยอยู่ในสหรัฐอเมริกา ภาพยนตร์ดำเนินเรื่องโดยหญิงสาวคนหนึ่ง (วิล) ลูกหลานชาวจีนโพ้นทะเล ที่หลบตัวตอนที่แท้จริงจากครอบครัวคนจีนของหล่อน เพื่อไม่ให้พวกเขา รู้ ถึงรสนิยมการเป็นเพศทางเลือกของวิล วิเวียนเป็นหญิงสาวที่วิลดกหลุมรัก และทั้งคู่ก็แอบมีความสัมพันธ์สาวทกันอย่างเงิบเงิบ ทั้งนี้เป็นเพียงความต้องการของวิลเพียงคนเดียวเท่านั้น ที่จะหลบซ่อนความสัมพันธ์ครั้งนี้ไว้ ด้วยวิลยังคงได้รับอิทธิพลจากแบบแผนดั้งเดิมของชาวจีน และยังหวาดกลัวต่อการรั้งที่ยืนในสังคม ในขณะที่วิลดำเนินชีวิตไปอย่างเรียบง่าย คุณแม่วัย 48 ปีของหล่อน เกิดตั้งครรภ์ขึ้นมาอย่างกะทันหัน โดยปราศจากพ่อของลูกในท้อง ซึ่งทำให้คุณตาของวิล ขับไล่แม่ออกจากบ้าน และต้องไปขออาศัยอยู่กับวิล ในขณะที่สองแม่ลูกนั้นอยู่ด้วยกันในบ้านหลังน้อยอย่างเรียบง่าย วิเวียนแฟนสาวของวิล เกิดอยากจะพบกับแม่ตน วิลจึงจำเป็นต้องนัดพบให้พวกเขาพบกัน และกลายเป็นชนวนให้แม่ของวิลเกิดสงสัยในความสัมพันธ์ของพวกเขาทั้งคู่ ซึ่งทำให้ความสัมพันธ์นี้ เริ่มไม่ค่อยมั่นคงเสียเท่าใดนัก ประกอบกับวิเวียนได้รับโอกาสที่ดีกว่าในหน้าที่การงาน วิลจึงเลือกปล่อยวิเวียนไป พวกเขาจากลากันด้วยความเจ็บปวดและความไม่เข้าใจ

คุณแม่วัย 48 ปีกำลังเผชิญหน้ากับปัญหาครั้งยิ่งใหญ่ เมื่อเธอปฏิเสธที่จะเปิดเผยตัวตนที่แท้จริงของลูกในท้อง ทำให้คุณพ่อของเธอ (ตาของวิล) รู้สึกไม่พอใจกับสิ่งที่เกิดขึ้น ดังนั้น เขาจึงไล่ลูกสาวตนออกจากบ้าน ต่อมา เพื่อเป็นการรักษาหน้าตาของวงศ์ตระกูล คุณตาจึงจัดหาผู้ชายให้แต่งงานกับลูกสาวของตนเอง ซึ่งนี่ไม่ใช่ครั้งแรกที่พ่อของเธอจะเลือกคู่ครองให้ และก็อีกเช่นเคย เธอยอมรับการตัดสินใจของพ่อตัวเอง แต่เมื่อถึงวันงาน ความจริงกับถูกเปิดเผย คุณแม่จึงใช้โอกาสนี้ ในการเลือกที่จะฟังความรู้สึกของตัวเอง แทนการเชื่อฟังคุณพ่อเหมือนเช่นทุกครั้ง

เมื่อเหตุการณ์ทุกอย่าง คุณะคลี่คลายลง ความรู้สึกของวิลกลับไม่ได้เย็นอย่างที่ควรจะเป็น หล่อนยังคงคิดถึงคนรัก ที่จากไปอยู่ และความเจ็บปวดของวิลนั้น คุณแม่ก็ไม่ได้เพิกเฉยมัน เธอเลือกจะช่วยลูกสาวให้กลับมาปรับความเข้าใจกับคนรัก ในงานพบปะที่พวกเขาเจอกันครั้งแรก วิล

และวิเวียนได้กลับมาพบกันอีกครั้ง และการพยายามปรับความเข้าใจกันจึงทำให้พวกเขาได้กลับมา
รักกันอีกครั้ง พร้อมหน้าพร้อมตากับครอบครัว ที่ยอมรับตัวตนที่แท้จริงของพวกเขาได้

จากภาพยนตร์ เราจะเห็นภาพตัวละครถูกแบ่งออกเป็น สามรุ่น และการเปลี่ยนผ่านของตัว
ละครนั้น ถูกถ่ายทอดผ่านการกระทำ ที่มีทั้งปัญหาและข้อจำกัดในการก้าวผ่านไปสู่แบบแผนใหม่ๆ
เนื่องจากการก้าวข้ามผ่าน จริตที่ฝังรากลึกอยู่ในสำนึกของบุคคลเหล่านั้น ไม่ใช่เรื่องง่ายดาย ดังนั้น
ผู้วิจัยจึงได้หยิบยกประเด็นที่น่าสนใจนำเสนอผ่านบทความวิจัยเล่มนี้

ความเชื่อดั้งเดิมของชาวจีนโพ้นทะเล

1. สังคมและการอยู่ร่วมกัน

การอพยพของชาวจีนไปยังพื้นที่ต่าง ๆ นั้น พวกเขามักสร้างชุมชนหรือสังคมของตนเอง
ขึ้นมาใหม่ หรือที่เรียกกันว่า China Town เป็นเรื่องธรรมดาที่แต่ละชุมชนจะต้องมีผู้นำชุมชน มีกฎ
มีระเบียบ มีบทลงโทษ ตามความเห็นสมควรของแต่ละสังคมนั้นๆ นอกจากนี้ ในชุมชนยังจำเป็น
จะต้องมีการพบปะสังสรรค์กันอย่างต่อเนื่อง เพื่อบอกเล่าความเป็นอยู่ และเพื่อช่วยเหลือซึ่งกัน
และกัน แต่นั่นรวมไปถึงการคลุมถุงชนด้วย งานพบปะสังสรรค์มักจะถูกใช้เป็นสถานที่ในการเลือก
คู่ครองให้กับลูกหลานของชาวจีน

ทำนองเดียวกับภาพยนตร์เรื่อง Saving Face ในฉาก ที่ห้องจัดเลี้ยงสังสรรค์ของพวกเขา ที่มี
คุณปู่เป็นผู้นำชุมชน และมีการดูตัวให้กับลูกๆของเหล่าแม่ทั้งหลาย วัลเป็นอีกคนหนึ่งที่ถูกแม่ของ
ตน มองหาคู่ครองให้ และการโดนจับคู่แบบนี้ก็ไม่ใช่ว่าครั้งแรกที่เกิดขึ้นกับวัล รวมไปถึงหนุ่มสาว
คนอื่นๆในงาน ซึ่งการกระทำนี้ได้อธิบายถึง ปรัชญาการคลุมถุงชนเกิดขึ้น ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่า
คนในยุครุ่นแม่ นั้น ยังได้รับแนวความคิดแบบดั้งเดิมของชาวจีนไว้อย่างหนักแน่น

2. การศึกษาและหน้าที่การงาน

ภาพยนตร์ได้พยายามบอกเล่าถึงค่านิยมการเลี้ยงดูที่แตกต่างระหว่าง กรอบความคิดแบบดั้งเดิม และกรอบความคิดแบบโลกเสรี แต่เดิมนั้น ชาวจีนมักจะไม่ส่งลูกสาวเรียนหนังสือ เพราะเชื่อว่าการเรียนหนังสือ หรือ การหางานทำเป็นหน้าที่ของผู้ชาย ส่วนหน้าที่ของผู้หญิงนั้นก็คือการดูแลงานบ้าน และเลี้ยงดูลูกเท่านั้น นอกจากนี้ ชาวจีนยังเชื่อว่า เมื่อลูกสาวแต่งงานไป ลูกสาวก็กลายเป็นคนอื่น ไม่ใช่คนในครอบครัวอีกต่อไป และลูกสาวก็จะไม่ได้อยู่เลี้ยงจนแก่เฒ่า ชาวจีนในอดีตจึงมักนิยมไม่ส่งลูกสาวไปเรียนหนังสือสูงๆ ภายในภาพยนตร์ได้ใช้แม่เป็นตัวแทนของหญิงสาวในวัยนั้น

ภายในภาพยนตร์ ตัวละครแม่ เกือบจะเป็นลูกสาวในอุดมคติของพ่อชาวจีนทุกคน ถ้าไม่คิดเสียที่ว่าดันท้องขึ้นมาเสียก่อน ภาพยนตร์ได้บอกเล่าประวัติคร่าวๆของแม่เอาไว้อย่างชัดเจน ว่าตอนยังหนุ่มสาว แม่ก็ต้องแต่งงานกับคนที่ผู้ใหญ่เลือกให้ รวมไปถึงการเป็นผู้หญิงที่ดีในการปรนนิบัติสามี และการเลี้ยงดูลูกให้เติบโตและแข็งแรง การได้เรียนหนังสือหรือการได้ออกไปทำงานนอกบ้านนั้น เป็นสิ่งที่ตัวละครแม่คนนี้ก็ไม่ได้รับโอกาสให้ทำเช่นเดียวกับชาวจีนในสังคมที่มีกรอบความคิดแบบดั้งเดิม

3. ความกตัญญู

จากหนังสือ ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับ วัฒนธรรมของประเทศจีนของสำนักพิมพ์สุขภาพใจ ในหัวข้อ กตัญญูต่อบิดามารดา ได้กล่าวไว้ว่า คนจีนมีความเชื่อเรื่องการปรนนิบัติ เลี้ยงดูพ่อแม่ หรือผู้อาวุโส นั้นเป็นหน้าที่ที่ละเลยไม่ได้ เพราะเชื่อว่า คนที่ให้การดูแลเอาใจใส่ บิดามารดา และคนในครอบครัวของตน คือ คนที่มีความซื่อสัตย์สุจริตและ ฐาบุญคุณผู้อื่น ซึ่งในสังคมจีนมีนิทานเกี่ยวกับเรื่องความกตัญญูที่ถ่ายทอดสืบต่อกันมาเป็นจำนวนมาก โดยจะขอยกตัวอย่างเรื่อง “ซินฉางทางเย่า” (ชิมยาด้วยตัวเอง) จากนิทานกล่าวไว้ว่า หลิวเหิงจักรพรรดิฮั่น เหวินตี้ เป็นผู้มีชื่อเสียงในเรื่องของความกตัญญูรู้คุณ ตามตำนานเล่าว่า ขณะที่พระมารดาพระองค์ประจวบกับเป็นระยะเวลานานถึงสามปี พระองค์ทรงอยู่เฝ้าดูแลมาโดยตลอด ซึ่งส่วนใหญ่พระองค์จะไม่บรรทมเลยทั้งคืน พระโอสถที่จะนำถวายพระมารดานั้น ฮั่นเหวินตี้จะต้องชิมด้วยพระองค์เองก่อนทุกครั้ง จึงจะ

วางพระทัยยอมให้พระมารดาเสีย จากข้อความข้างต้นทราบได้ว่า ชาวจีนนั้นให้ความสำคัญกับความกตัญญูเป็นอย่างมาก แม้กระทั่งภรรยาที่ยังต้องมีความกตัญญูต่อบุพการี ดังนั้น จึงไม่ใช่เรื่องแปลก หากความเชื่อเรื่องความกตัญญูจะกลายเป็นจิตสำนึกขั้นพื้นฐานของจีน

จากภาพยนตร์เรื่อง Saving Face ได้นำเสนอเรื่องความกตัญญูต่อบุพการีผ่านตัวละครเอก “วิล” หล่อนเป็นลูกหลานชาวจีนโพ้นทะเลที่อพยพมาอยู่ในสหรัฐอเมริกา แม้ว่าจะไม่ได้เกิดและเติบโตที่ประเทศจีน แต่ด้วยวิธีการเลี้ยงดูของคุณตา คุณยาย รวมไปถึงคุณแม่ของวิล ทำให้ความเชื่อในเรื่องความกตัญญูต่อบุพการี ผั่งอยู่ในจิตสำนึกของเขา จากฉากที่ปรากฏในภาพยนตร์ ทำให้ทราบได้ว่า วิล ให้ความสำคัญกับความกตัญญูเป็นอย่างมาก ในฉากที่แม่ของวิล มานั่งรออยู่หน้าบ้านเพื่อขออาศัยอยู่ด้วย หล่อนไม่ได้ปฏิเสธคำขอของแม่ เพราะเชื่อว่า หากไม่ยอมให้แม่อาศัยอยู่ด้วย หล่อนจะกลายเป็นคนอกตัญญูต่อผู้มีพระคุณ ที่คอยซบเลี้ยงตนมาไม่ว่าวิลจะรู้สึกอึดอัดแค่ไหน ก็ไม่เคยคิดจะไล่แม่ออกจากบ้าน แถมยังคอยช่วยเหลือแม่ในด้านต่างๆ อีกด้วย ทั้งพยายามช่วยคุยกับคุณตา ทั้งพยายามช่วยแม่หาที่ทำงาน อาจนับได้ว่าเป็นการแสดงความกตัญญูในอีกรูปแบบหนึ่ง

นอกจากภาพยนตร์จะถ่ายทอดความเชื่อเรื่องความกตัญญูผ่านวิลแล้ว ภาพยนตร์ยังนำเสนอผ่านตัวละครแม่อีกด้วย ภาพยนตร์ได้เล่าเรื่องราวของคุณแม่วัย 48 ปี ที่อยู่ๆ เกิดตั้งครรถ์ขึ้นมา โดยที่หาสามีไม่ได้ เพราะสามีของหล่อนได้จากครอบครัวไปนานแสนนาน และการตั้งครรถ์แบบไม่ได้ตั้งใจนี้เอง ที่ทำให้คุณตารู้สึกเสียหน้าเป็นอย่างมาก คุณแม่วัยสี่สิบแปด จึงถูกไล่ออกจากบ้าน และบ้านของวิลจึงกลายเป็นที่พึ่งเดียวของหล่อน การถูกขับไล่ออกจากบ้านเปรียบเสมือนเป็นการลงโทษต่อความผิดที่ก่อขึ้นมา ความผิดที่ทำให้ชื่อเสียงของวงศ์ตระกูลต้องเสื่อมเสีย และวิธีเดียวเท่านั้นที่จะแก้ปัญหานี้ได้ คือ หล่อนจะต้องแต่งงานกับใครซักคนที่คุณตาเห็นว่าเหมาะสม ทางเลือกมีไม่มากนักสำหรับแม่ลูกอ่อน ถ้าไม่ยอมแต่งงานกับผู้ชายที่คุณตาเลือกให้ ก็คล้ายกับว่าไม่กตัญญูต่อบุพการี ไม่เชื่อฟังผู้ใหญ่ ดังนั้น หล่อนจึงจำใจที่จะแต่งงานแบบคลุมถุงชนอีกครั้ง และการแต่งงานในครั้งนี้ ไม่ได้เกิดขึ้นเพราะความรัก แต่เกิดขึ้นเพราะความกตัญญูต่อบุพการีของแม่ลูกอ่อนคนนี้

4. การเชื่อฟังบุพการีและการเลือกคู่ครอง

จากภาพยนตร์ Saving Face ได้พยายามบอกเล่าถึงธรรมเนียมปฏิบัติแบบดั้งเดิมของชาวจีน เกี่ยวกับการเชื่อฟังบุพการีและการเลือกคู่ครอง ซึ่งกล่าวถึงแนวคิดของพ่อแม่ชาวจีน ที่สามารถเลือกคู่ครองให้กับลูกตัวเองได้ โดยที่ไม่ต้องคำนึงถึงความต้องการของพวกเขาเลย

ภายในภาพยนตร์นั้น กล่าวถึง คุณตาที่มีครอบครัวอบอุ่นอยู่กับคุณยาย ลูกสาวและ หลานสาว(วิล) เราจะได้จากอดีตว่าพ่อของวิลนั้น คือ คนที่คุณตาเลือกให้แต่งงานกับแม่ โดยที่ปราศจากการการถามไถ่ความคิดเห็นของลูกสาว ซึ่งสะท้อนถึง แนวคิดของชาวจีนในเรื่องของการเชื่อฟังบุพการีอย่างไม่มีข้อโต้แย้ง ตามคำสอนของขงจื้อว่าด้วยเรื่องของการเชื่อฟังและให้ความเคารพต่อพ่อแม่ ลูกสาวไม่ได้โต้แย้ง และยอมตกลงแต่งงานกับชายคนที่พ่อเลือกให้

5. สังคมชายเป็นใหญ่

จากหนังสือ เรื่องเพศในวัฒนธรรมจีน 4,000 ปี ของ อคูลย์ รัตนมันเกษม ได้มีประเด็นเกี่ยวข้องกับงานวิจัย ซึ่งผู้วิจัยจะยกประเด็นในเรื่องทฤษฎีเรื่องเพศของลัทธิเต๋าและลัทธิขงจื้อ มาใช้ในงานวิจัย จากหนังสือ ได้อธิบายไว้ว่า คำสอนของขงจื้อ หรือ คำสอนของลัทธิขงจื้อ ที่เปรียบเสมือนกับศาสนาประจำชาติของจีน คือ ปรัชญาที่สอดคล้องกับอำนาจพ่อเป็นใหญ่ (Patriarchy) ในคัมภีร์ “ลุนอี่” มีคำพูดตอนหนึ่งกล่าวว่า ผู้หญิงและบ่าวไพร่เลี้ยงยาก ทำตัวใกล้ชิดไปก็มักไร้มารยาท ทำตัวเหินห่างไปก็มักเคืองชุน โดยระบบความคิดของขงจื้อ ผู้หญิงมีสถานะต่ำต้อยมาก พวกเขาถือว่าผู้หญิงมักต่ำต้อยกว่าผู้ชาย หน้าที่ของผู้หญิงคือ ดูแลปรนนิบัติและเชื่อฟังสามี พ่อแม่ของสามี และทำงานบ้านให้เรียบร้อยและเลี้ยงดูลูก โดยเฉพาะลูกชาย ให้แข็งแรงและเติบโตด้วยดี โดยเน้นว่าผู้หญิงจะต้องอยู่ในกรอบประเพณีอย่างเคร่งครัด และเพื่อให้ผู้หญิงรักษาพรหมจารีอย่างได้ผล จึงให้คนสองเพศแยกกันอย่างเคร่งครัด เช่น สามีภรรยาจะตากกางเกงไว้ที่ราวตากผ้าเดียวกันไม่ได้ เป็นต้น ผู้หญิงในอุดมคติของลัทธิขงจื้อ คือ ผู้หญิงที่เอาใจใส่เรื่องทางบ้าน หรือพวกแม่ศรีเรือน ส่วนผู้หญิงที่สนใจในกิจกรรมนอกบ้าน โดยเฉพาะกิจกรรมสาธารณะจะเป็นที่รังเกียจ และถูกมองว่าเป็นต้นตอของความชั่วร้าย และเป็นต้นเหตุแห่งการล่มสลายของราชวงศ์ต่างๆ

จากข้อความข้างต้นจะเห็นได้ว่า ชาวจีนนั้นให้ความสำคัญกับเพศชายเป็นอย่างมาก ซึ่งสอดคล้องกับสิ่งที่ภาพยนตร์ได้นำเสนอ ครอบครัวของวิลถือเป็นภาพสะท้อนได้อย่างชัดเจน คุณตาของวิล คือ ชาวจีนที่เกิดและเติบโตในประเทศจีน ดังนั้น วิธีคิดแบบขงจื้ออาจกลายเป็นสำนึกของเขาไปแล้ว แรกเริ่มคุณตาได้ให้ลูกสาวของตน(แม่ของวิล) แต่งงานกับผู้ชายที่ตนเห็นสมควร โดยที่ลูกสาวไม่มีสิทธิ์แสดงความคิดเห็นว่า ชอบหรือไม่ชอบผู้ชายที่พ่อเลือกมาให้ ต่อมาเมื่อลูกสาวของตนเกิดตั้งครรภ์ขึ้นมาชนิดที่หาพ่อของเด็กไม่ได้ นั่นทำให้คุณตาต้องมอบบทลงโทษให้ลูกของตนด้วยการไล่ออกจากบ้าน คุณตาสามารถมีอำนาจเหนือลูกของตนได้อย่างเด็ดขาด แม้ลูกสาวไม่อยากจะออกไป แต่หล่อนก็ไม่มีทางเลือก เมื่อคุณตาไม่ยินยอมจะให้อยู่ ในขณะที่คุณยายพยายามจะช่วยเหลือให้ลูกของพวกเขาอยู่ในบ้านหลังนั้นต่อ ซึ่งไม่มีผลอะไร อย่างไรก็ตาม หล่อนก็ต้องไปอยู่ดี

นอกจากนั้น เมื่อคุณตาเห็นว่า การกอบกู้ชื่อเสียงของวงศ์ตระกูลให้กลับมาได้นั้น จะต้องให้ลูกสาวแต่งงาน เพื่อหาพ่อให้เด็กในท้อง ดังนั้น คุณตาจึงใช้อำนาจของการเป็นหัวหน้าครอบครัวในการบังคับให้ลูกสาวของตนต้องแต่งงานกับผู้ชายที่ตนเห็นว่าเหมาะสม และมันก็ได้ผลเมื่อลูกสาวยอมตกลงแต่งงานกับผู้ชายที่คุณตาเห็นว่าเหมาะสมด้วย

บทที่ 4

การก้าวผ่านความเชื่อแบบดั้งเดิมของชาวจีนในดินแดนเสรี

ในอดีตมนุษย์ล้วนถูกกำหนดโดยกรอบความคิดของแต่ละสังคม ถึงสิ่งที่ควร หรือสิ่งที่ไม่ควรกระทำ ซึ่งกรอบความคิดเหล่านั้น ได้กลายมาเป็นบรรทัดฐาน วัฒนธรรม จารีต ประเพณี รวมไปถึงค่านิยมในการมองและตัดสินพฤติกรรมของสมาชิกในสังคมนั้นๆ ว่าถูกหรือไม่ เราอาจเข้าใจได้ว่าเป็นส่วนหนึ่งในการจัดระเบียบสังคม ซึ่งสิ่งเหล่านี้เปรียบเสมือน “เครื่องมือ” ที่มีหน้าที่ในการรักษาเสถียรภาพ ความสงบความเรียบร้อยในสังคม แต่ในขณะที่เดียวกันกรอบความคิดเหล่านี้ได้แปรสภาพกลายเป็นบ่วงแร้วที่คอยรัดคอ กลายเป็นโซ่ตรวนที่ตรึงอิสรภาพทางความคิด อิสรภาพด้านการแสดงออกของมนุษย์ บุคคลหรือกลุ่มคนใด ที่ดำเนินวิถีชีวิตไปตามแบบแผนกรอบกำหนดของสังคม ย่อมไม่ใช่ปัญหา แต่บุคคลหรือกลุ่มคนใดๆ ที่มีกรอบความคิดแปลกแยก มักจะกลายเป็นประเด็น หรือถูกสังคมมองว่าเป็นตัวปัญหา ทั้งนี้เพื่อให้สังคมได้ใช้สิทธิ์เข้ามาวิพากษ์ วิจารณ์ ตำหนิ หรือแม้กระทั่งลงโทษ

ในปัจจุบันกลิ่นอายความบ้าอำนาจของสังคมที่คอยกำหนดหรือชี้ชะตาผู้นั้น ดูเหมือนจะผ่อนคลายความตึงเครียดลง กรอบคิดบางอย่างถูกเปลี่ยนแปลง วัฒนธรรมได้รับการปรับเปลี่ยนเพื่อให้เข้ากับบริบทของสังคมโลกมากขึ้น การเปิดกว้างต่อบุคคลหรือกลุ่มคนที่มีความคิดแปลกแยก ในบางสังคมเริ่มเป็นที่ยอมรับ หลายต่อหลายคนจึงใช้โอกาสนี้ในการเปิดเผยตัวตนต่อสาธารณะ มีบ้างที่ได้รับการยอมรับ มีบ้างที่ไม่ได้รับการยอมรับ และมีบ้างที่ยังไม่กล้าเปิดเผย ด้วยเพราะกลัวการสูญเสียจุดยืนในสังคมไป

1. การก้าวผ่านความเชื่อเรื่องการศึกษาและการประกอบอาชีพ

แต่เดิมนั้น ชาวจีนแบ่งแยกฐานะและหน้าที่ของชายหญิง ไว้อย่างชัดเจน เช่น ผู้ชายจะต้องเป็นหัวหน้าครอบครัว คอยหาเงินและเลี้ยงดูครอบครัว มีอำนาจเหนือกว่าผู้หญิง ในขณะที่ผู้หญิงมีหน้าที่เลี้ยงดูลูก เชื้อฟังกู๋สามีและครอบครัว ทำงานบ้าน ดูแลบ้าน และหากสามีเสียชีวิต ผู้หญิงก็ต้อง

เชื้อฟังกในตระกูลของสามีรวมไปถึงลูกชายของตนเอง และผู้หญิงที่เอาใจใส่เรื่องทางบ้าน หรือพวกแม่ศรีเรือน คือผู้หญิงในอุดมคติของชาวจีน ส่วนผู้หญิงที่สนใจในกิจกรรมนอกบ้าน โดยเฉพาะกิจกรรมสาธารณะจะเป็นที่รังเกียจ และถูกมองว่าเป็นต้นตอของความชั่วร้าย และเป็นต้นเหตุแห่งการล่มสลายของราชวงศ์ต่างๆ ด้วยการแบ่งแยกฐานะและหน้าที่ต่างๆนี้เองที่ทำให้หญิงสาวชาวจีนจำนวนมาก ถูกตัดโอกาสการได้รับการศึกษาที่สูง เพราะ ครอบครัวของพวกเขานั้นเห็นว่า การให้การศึกษาแก่ผู้หญิงไม่ใช่เรื่องจำเป็น เนื่องจาก การที่ผู้หญิงแต่งงานนั้น ได้ทำให้เขา กลายเป็นคนอื่นสำหรับครอบครัว และเมื่อแต่งงานไปแล้วผู้หญิงก็กลายเป็นครอบครัวของฝ่ายชายไป ไม่ได้กลับมาดูแลหรือเลี้ยงดูครอบครัวแท้ๆของตน ซึ่งผิดกับผู้ชาย ที่เมื่อแต่งงานไปแล้วก็ยัง ต้องอยู่กับครอบครัว คอยดูแลครอบครัวตนเอง ดังนั้นการให้การศึกษาแก่ผู้หญิงจึงไม่ใช่เรื่องที่ ชาวจีนนั้นใส่ใจเท่าใดนัก

ทว่าภายในภาพยนตร์เรื่องนี้ ได้สะท้อนถึงค่านิยมที่เปลี่ยนแปลงไปของคนจีน ศัลยแพทย์หญิงที่เก่งฉลาด คือ ภาพสะท้อนที่ชัดเจนของการเปลี่ยนแปลงค่านิยมของชาวจีนในเรื่องการให้ การศึกษาต่อผู้หญิง ครั้นเมื่อกาลเวลาเปลี่ยนไป ค่านิยมก็เปลี่ยนตาม วิลได้รับโอกาสจากครอบครัว จนสามารถสำเร็จการศึกษาและได้ทำงานเป็นศัลยแพทย์ นอกจากนั้น หล่อนยังได้รับการยอมรับ จากหัวหน้าที่เป็นผู้ชาย และหลายครั้งได้รับการไว้วางใจให้รักษาคนไข้แทน ซึ่งในจุดนี้ได้สะท้อน ถึงการยอมรับความสามารถของผู้หญิง ที่สามารถทำงานนอกบ้านได้ดีเหมือนผู้ชาย เส้นคันเรื่อง ความสามารถระหว่างชายหญิงนั้น ได้ถูกทำลายลงไป

ไม่ใช่เพียงแค่วิล เท่านั้นที่ได้รับการยอมรับความสามารถ โดยไม่สนใจเรื่องเส้นแบ่ง ระหว่างเพศ วิเวียนเป็นหญิงสาวอีกคนหนึ่งที่ได้รับการยอมรับความสามารถในเรื่องการออกไปทำงาน นอกบ้าน หล่อนประกอบอาชีพเป็นนักเดินประเภทโมเดิร์นแดนซ์ที่ฉายแววและเจิดจรัส หล่อนเป็นผู้หญิงที่มีความสามารถ ดังนั้น จึงไม่ใช่เรื่องแปลกหากหล่อนจะได้รับโอกาสสำหรับการเป็น นักเดินมืออาชีพที่ปารีส และภาพสะท้อนที่เปลี่ยนไปของค่านิยมชุดเดิมของชาวจีนต่อผู้หญิงได้ ปรากฏเด่นชัดขึ้นอีกครั้ง เมื่อพ่อของวิเวียน ได้พยายามผลักดันให้วิเวียนไปทำงานที่ปารีส ประการ แรก สำหรับการก้าวผ่านค่านิยมของชาวจีนต่อผู้หญิง คือ การที่พ่อ ได้สนับสนุนให้วิเวียนทำงาน นอกบ้านและสนับสนุนหล่อนให้ไปปารีสเพื่อให้เกิดความก้าวหน้าทางอาชีพการงาน ประการ สุดท้าย ผู้หญิง ไม่จำเป็นต้องอยู่ภายใต้การถูกกำหนดโดยผู้ชาย วิเวียนยืนยันทันอย่างหนักแน่นที่จะไม่

ไปปารีส ด้วยเหตุผลที่ว่า หล่อนไม่ได้ชอบบัลเลต์มากไปกว่าโมเดิร์นแดนซ์ และการจากลากับวิลคิงไม่ใช่เรื่องที่หล่อนจะรู้สึกดีนัก

2. การก้าวผ่านค่านิยมเรื่องรสนิยมทางเพศ

จากภาพยนตร์ เรื่อง Saving Face ที่เปิด màn ด้วย ตัวละครหญิงที่ก้าวข้ามผ่านวัฒนธรรมจีนแบบดั้งเดิมไปแล้วในเฉพาะเรื่องของหน้าที่การงาน วิล คือ หญิงสาวลูกหลานชาวจีนโพ้นทะเลที่อพยพมาอยู่ในสหรัฐอเมริกา พร้อมกับความสามารถทางการแพทย์ที่หาตัวจับยาก หล่อนไม่ใช่หญิงสาวตามหลักคำสอนของขงจื้อ ที่กล่าวว่า ผู้หญิงต้องทำงานบ้าน และต่ำต้อยกว่าผู้ชาย นอกจากนี้วิล ยังยอมรับและเข้าใจความปรารถนาทางเพศของตน ได้เป็นอย่างดี หล่อนเลือกที่จะมีความสัมพันธ์พิเศษกับหญิงสาวคนหนึ่ง (วิเวียน) แม้ว่าวิลจะยอมรับความปรารถนาของตนเอง และมีความสัมพันธ์อันลึกซึ้งกับวิเวียน ทว่าเส้นทางของความสัมพันธ์นี้ กลับเต็มไปด้วยความน่าอึดอัดเมื่อเส้นความสัมพันธ์เส้นนี้ไม่อาจเปิดเผยได้

การเป็นเพศทางเลือกคือสิ่งที่ไม่ถูกต้อง สำหรับกรอบความคิดของวิลในขณะนั้น แต่สำหรับคนรักของวิลดูเหมือนจะไม่ได้เห็นด้วยกับความคิดนี้เสียเท่าใดนัก วิเวียนพยายามที่จะเปิดเผยความสัมพันธ์ระหว่างตนกับวิลให้คนอื่นรู้ เหมือนกับคู่รักทั่วไป ดังเช่น ในฉากที่ วิลเจอกับวิเวียนที่สวนสาธารณะในวันเกิดของวิเวียน เมื่อพวกเขาเดินเข้าไปพบกันอย่างเงินอายุ ประโยคแรกที่วิพูดกับวิเวียนพร้อมกับคอยหลบสายตาประหม่าด้วยการพยายามไม่สบกับสายตาของวิเวียน “ไง! สาวเจ้าของวันเกิด” สั้นคำของวิล หญิงสาวที่อยู่อีกฝั่งของตะแกรงกั้นเผยยิ้มหวาน พร้อมกับปล่อยน้ำเสียงอ่อนนุ่มที่ชวนหลงใหลออกมา “เออ แล้วฉันจะได้ของขวัญเป็นจูปิไทม์ล่ะ” มือเรียวที่แอบจับกันผ่านตะแกรงกั้นนั้นก็หลุดออกจากกันทันที ไม่ใช่ความสัมพันธ์ของพวกเขาจะต้องจบลงแต่นี้คือจุดเริ่มต้นของความแตกต่างทางความคิด ในฉากต่อมา ฉากที่ วิเวียนได้ขอให้วิลพาตนไปพบกับแม่ของเธอ แม้ลึกๆภายในใจของวิลจะไม่ได้อยากให้แม่และวิเวียนพบกัน แต่ก็ยอมตอบตกลง แต่วิลและวิเวียนจะรู้จักกับแม่ในฐานะของเพื่อนเท่านั้น แต่การมาพบกันครั้งนี้กลับทำให้ความสัมพันธ์ของทั้งสอง ต้องถูกหลบซ่อนเอาไว้ให้ลึกมากกว่าเดิม เมื่อแม่ของวิลเริ่มที่จะสงสัยอะไรบางอย่าง เมื่อวิลทำอาหารตกและตักตนเอง วิเวียนได้เอื้อมมือไปเช็ดให้ การกระทำนี้ทำให้

แม่ของวิลสงสัยว่าพวกเขาอาจจะมีความสัมพันธ์ลึกซึ้งบางอย่างที่มากกว่าเพื่อนกัน นอกจากนี้ ในฉากที่วิเวียนกำลังจะไปปารีส และวิลตามไปรั้งวิเวียนไว้ วิเวียนได้พูดกับว่าวิล “ไม่ใช่เรื่องของ เวลาหรือกิล แต่เป็นเรื่องของความรู้สึก” “เธอไม่กล้าที่จะมองหน้าใครแล้วบอกว่าตัวเองมีความ รัก” ก่อนที่จะทิ้งท้ายด้วยการทำให้วิลลึกลับหล่อนในที่สาธารณะซึ่งฉากนี้สะท้อนให้เห็นถึงความ หวาดกลัวของวิลที่มีต่อจุดยืนในสังคม อาจด้วยวิลเชื่อว่าการเป็นหญิงรักหญิงเป็นสิ่งที่สังคมชาวจีน ของหล่อนถือว่าผิดแปลก เป็นเรื่องที่ไม่ควรเกิดขึ้น และในขณะที่ความรักของหล่อนกำลังจะหลุด ลอยไป วิเวียนได้ยื่นเชือกเส้นสุดท้ายมาให้วิลจับและดึงเธอเอาไว้ แต่วิลกลับเลือกที่ปล่อยเชือกเส้น นั้น แม้ว่าภายในจิตใจของหล่อนจะไม่ได้ต้องการให้มันเป็นอย่างนั้นก็ตาม ไม่ใช่ว่ารักไม่มากพอ แต่เพราะหวาดกลัวที่จะไร้จุดยืนในสังคม

ด้วยกรอบความคิดที่แตกต่างระหว่างวิลและวิเวียน คือภาพสะท้อนที่ชัดเจนระหว่างกรอบ ความคิดแบบดั้งเดิม และกรอบความคิดแบบ โลกเสรี ซึ่งวิลเปรียบเสมือนตัวแทนของกรอบ ความคิดแบบดั้งเดิม และ วิเวียนคือตัวแทนของกรอบความคิดแบบ โลกเสรี ที่สะท้อนถึงวิถีการ มองผิด มองถูกที่แตกต่างกันระหว่างทั้งสองกรอบความคิด

3.การก้าวผ่านความเชื่อเรื่องการเลือกคู่ครอง

จากการเป็นลูกสาวที่ติดตามแบบแผนสู่การเป็นผู้หญิงที่เลือกจะมีความสุขเป็นของตัวเอง ภาพยนตร์ Saving Face ได้นำเสนอภาพของหญิงสาว ที่มีฐานะเป็นแม่ เป็นทั้งลูกสาวที่ดี เชื่อฟังบุพ พการิตามแบบแผนจารีตของจีน ครั้นเมื่อความรู้สึกบางอย่างมันเกิดขึ้นกับผู้ชายคนหนึ่ง ซึ่งเธอ เข้าใจได้ว่ามันคือความรู้สึกประเภทไหน รักเป็นความรู้สึกที่เธอเข้าใจว่ามันกำลังเกิดขึ้นกับชาว หนุ่มรุ่นราวคราวลูกของตัวเอง ในวินาทีที่พวกเขากำลังรักกันนั้น คือ วินาทีที่พวกเขาได้พลั้งพลาด ครั้งใหญ่ต่อก้าว่างในชีวิต

เมื่อคุณแม่ท้องอีกครั้งกับผู้ชายที่เธอไม่อาจพูดชื่อออกไปได้ นั่นทำให้คุณตาหรือพ่อของ เธอหัวเสียอย่างถึงที่สุด ความอับอายคือรางวัลของตาแก่ที่เลี้ยงลูกสาวมาอย่างดี คุณตาขับไล่ลูกสาว ของตนเองไป เพื่อรักษาหน้าตาให้กับวงศ์ตระกูล เมื่อเวลาผ่านไป เกิดการเปลี่ยนแปลงภายใน ครอบครัว ทำให้ทั้งสองได้เผชิญหน้ากันอีกครั้ง คุณตาบอกให้เธอแต่งงานกับผู้ชายคนนั้น ผู้ชายคน

ที่เขาเลือกให้ แม้ว่าข้างในจะเจ็บปวด แต่หญิงสาวในฐานะลูกสาวที่เชื่อฟัง ก็ยอมรับข้อเรียกร้องเหล่านั้น การแต่งงานดำเนินขึ้นอย่างเรียบง่าย ในขณะที่กำลังจะเป็นเจ้าสาวให้กับคนที่เธอไม่ได้รัก ความจริงก็เปิดเผยขึ้น โดยลูกสาวของตนที่อยากให้มีความสุขกับผู้ชายพ่อของลูกที่เปิดเผยชื่อไม่ได้ นั่น เมื่อโอกาสมาถึง เธอจึงเลือกจะเป็นหญิงสาวที่มีความสุขเป็นของตนเองอย่างไม่ลังเล

แบบแผนและจารีตแบบดั้งเดิมที่เป็นเกราะล้อมรอบตัวเธออยู่นั้น ได้ถูกกะเทาะเปลือก และกระจายตัวออกอย่างสวยงาม เธอลืมตาขึ้นพร้อมกับเป็นคนใหม่ ที่เลือกจะไม่อยู่ในกรอบแบบแผนดั้งเดิมที่ไม่มีความสุขอีกต่อไป

บทที่ 5

สรุปผลการศึกษา

ในบทความวิจัยเรื่องการเผยตัวตนและการก้าวผ่านวัฒนธรรมแบบจารีตในสังคมจีนโพ้นทะเลในภาพยนตร์เรื่อง Saving Face ในภาพยนตร์ได้นำเสนอถึง ประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสำนักทางวัฒนธรรมของชาวจีนที่ฝังลึกอยู่ในคนรุ่นเก่าของชาวจีนโพ้นทะเล นอกจากนี้ชาวจีนยังนิยมอยู่รวมกับกลุ่ม เพื่อสร้างกลุ่มและชุมชนของตนเอง เพื่อดำรงเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมตลอดจนแบบแผนและจารีตต่างๆ ตามธรรมเนียม

ภาพยนตร์ได้เสนอถึงภาพความขัดแย้งทางวัฒนธรรมของชาวจีนที่มีต่อโลกสมัยใหม่ โดยเฉพาะแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับ ความเสมอภาคทางเพศ ทศนะที่มีต่อเพศทางเลือก และภาพยนตร์ยังนำเสนอถึงขบวนการต่อสู้และประสานความขัดแย้งต่างๆที่เกิดขึ้น จากความเชื่อและแบบแผนทางวัฒนธรรม ซึ่งเป็นพัฒนาการที่นำไปสู่การก้าวผ่านแบบแผนดั้งเดิม

แบบแผนและจารีตดั้งเดิมของชาวจีนที่นำไปสู่ข้อขัดแย้งต่างๆ ได้แก่ คำสอนและแนวคิดที่ให้ความสำคัญกับเพศชาย ข้อบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับความดีงามในสังคมและความเป็นธรรมชาติ เช่น ธรรมชาติในเรื่องเพศ ยังรวมไปถึง การเคารพเชื่อฟัง อยู่ในโอวาทของผู้ใหญ่ ซึ่งเป็นสิ่งขัดแย้งกับโลกที่มีความซับซ้อนมากขึ้นในสังคมปัจจุบัน

ภาพยนตร์ได้พยายามนำเสนอถึงการก้าวผ่านในลักษณะต่างๆ เช่น การก้าวผ่านเรื่องในเรื่อง การศึกษาและการประกอบอาชีพ การก้าวผ่านเรื่องรสนิยมทางเพศ และการก้าวผ่านความเชื่อเรื่อง การเลือกคู่ครอง ปรัชญาการก้าวผ่านของชาวจีน ได้แสดงถึง การพยายามสร้างพื้นที่ให้กับตนเองของชาวจีนที่ยังคงโดยกรอบประเพณีดั้งเดิมกอดเอาไว้ ทั้งนี้ เพื่อเรียกร้องความเท่าเทียมในสังคมให้กับตนเอง

บรรณานุกรม

สื่อสิ่งพิมพ์

กาญจนา แก้วเทพ. (2537). *วิจารณ์หนังทัศนะใหม่ 2*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์เจนเดอร์เพรส.

กาญจนา แก้วเทพ และพิศรา แซ่ก้วย. (2547). *เพศวิถี : วันวาน วันนี้และวันพรุ่งนี้ที่จะไม่*

เหมือนเดิม. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์อมรินทร์พริ้นแอนด์พับลิชชิง.

วรุฒม์ ทองเชื้อ. (2550). *ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับ วัฒนธรรมประเทศจีน*. (2550). กรุงเทพฯ :

สำนักพิมพ์สุขภาพใจ

วารุณี ภูริสินสิทธิ์. (2545). *สตรีนิยม: ขบวนการอุดมคติแห่งศตวรรษที่ 20*. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์

โครงการจัดพิมพ์คบไฟ

สมศักดิ์ ศรีสันติสุข. (2536). *การเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรม : แนวทางการศึกษา*

วิเคราะห์ และวางแผน. ขอนแก่น : สำนักพิมพ์คลังน่านาวิทยา

อดุลย์ รัตนมันเกษม. (2548). *เรื่องเพศในวัฒนธรรมจีน 4,000 ปี*. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์สุขภาพ

ใจ

เอกสารที่เกี่ยวข้อง

ชวิกา ตั้งกิตติคุณ. (2553). *เงาเกย์ : พื้นที่ในสังคมของชายรักชายในสังคมจีน ผ่านภาพยนตร์*.

สารนิพนธ์อักษรศาสตรบัณฑิต, สาขาวิชาเอเชียศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร.

สรรเสริญ สันติธัญวงศ์. (2554). *บทบาทในการสร้างสรรค์ทางงานศิลปะและสังคมในงาน*

ภาพยนตร์ เอกสารประกอบคำบรรยาย. 400108-54 ภาพยนตร์วิจักษ์. FILM

APPRECIATION. คณะอักษรศาสตร์. มหาวิทยาลัยศิลปากร.

สื่ออิเล็กทรอนิกส์

มปก. ชาวจีนโพ้นทะเล ตอนที่ 1[ออนไลน์]. เข้าถึงเมื่อ 28 พฤศจิกายน 2557. เข้าถึงได้จาก

<http://www.thongkasem.com/knowledge.php?kid=21>

มปก. "ร้องไห้เพื่อเงิน" พบกับ"นักร้องไห้งานศพ"มีอาชีพสาวสวยจากไต้หวัน[ออนไลน์].

เข้าถึงเมื่อ 30 พฤศจิกายน 2557. เข้าถึงได้จาก <http://www.matichon.co.th/>

[news_detail.php?newsid=1361876609&grpId=01&catid=06&subcatid=0600](http://www.matichon.co.th/news_detail.php?newsid=1361876609&grpId=01&catid=06&subcatid=0600)

สาวตรี เบียร์ จุลจกกล. เพศภาวะ (Gender)[ออนไลน์]. เข้าถึงเมื่อ 3 มีนาคม 2558. เข้าถึงได้จาก

<https://www.gotoknow.org/posts/503680>

ASTV ผู้จัดการออนไลน์. รับจ้างร้องไห้หน้าศพ อาชีพอยู่คู่สังคมจีน[ออนไลน์]. เข้าถึงเมื่อ 30

พฤศจิกายน 2557 เข้าถึงได้จาก [http://www.manager.co.th/China/ViewNews.aspx?](http://www.manager.co.th/China/ViewNews.aspx?NewsID=954000008614)

[NewsID=954000008614](http://www.manager.co.th/China/ViewNews.aspx?NewsID=954000008614)

ประวัติผู้ศึกษา

ชื่อ-สกุล	นางสาว นันทน์ภัส ตั้งทิษะรักษ์
วันเกิด	วันที่ 3 ตุลาคม พ.ศ. 2535
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2550	สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษา จากโรงเรียนถาวรานุกูลจังหวัดสมุทรสงคราม
พ.ศ. 2553	สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษา จากโรงเรียนถาวรานุกูลจังหวัดสมุทรสงคราม
พ.ศ. 2558	สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาอักษรศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาเอเชียศึกษา จากมหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์ นครปฐม